

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy íven. Előfizetni helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál úri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-hivataltól. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés felfüggésére s pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Aggodalom a nemzetiség érdekében. Miniszteri rendeletek. Vélemény a temesmegyei tisztújítás s a győri népszavazás kérdésében. Erdélyi testvérünk közöttünk. Jelenlétek különféle tárgyakban. Az erd. unio. Országgyűlési pótlék közlés.)

Külföld, (Francia, Német, Olasz, és Törökország.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

Pest április 25-én.

Aggodalom. A nép jog annyi százados elnyomását, s küzdő csaták után felségi székében iltette meg ragyogó triumfuszát. — A kábitó nimbusz, mi az uralkodó nemesség gazdag csarnokait körül sugározza, megtört, mint az arany napnak lángoló sugára a vastag ködmező nyirkos bástyázatán. —

Nem ismerünk többé osztálykülönbségeket... mindenütt ember áll ember mellett; s egyenlő jogok és kötelességeknek polgári kapasával van egybeforrasztva nemes és nem nemes milliók családja...

Üdvözölöm szívből a jogegyenlőség újjudat korszakát... üdvözölöm sokszor a nemzetszabadság lényeg győzelmét. De százszorosan üdvözölém akkor, ha rossz sejtelmimmet eltudnám osztlatni, melyek honfiai keblemb legbensőbb szentélyét bántják a haljövő lázas rémképével.

Félek, hogy legkitűnőbb státusférjaink politikai hite, a családka élet nehéz napjaiban irtózatosan fog megczáfoltatni, és eljutunk oda — mentes isten tőle — mikép a szabadság, minek malasztival egyiránt megáldók minden népeket, nyelv, vallás, és osztályzat különbség nélkül, véres fegyver leendő, mit a rutálnokság, és háládatlanság szívünk vérvével fog, bé — s megfertőztetni...

Első publicistáink eddigelő országunkra nézve azon politikai tant hirdetések, miszerint ha a hon minden elemü népiségének a közös szabadság megadatik, akkor minden ellenszenv, mi eddig pánszláv — vagy illyriszusi demonstrációkban nemzetiségünk ellen olykor fölmerült — önként megszűnik, és hogy a közös szabadság lesz azon politikai olvasztó erő, mi minden élő, és keletkezhető idegenkedést fel fog osztlatni...

A tekintélyt méltán megérdemlő sziv, — s lélekben legjelesebb honfiai ezen politikai tana ellen mindeddig nem emelék szót, mert igém, igen természetes, lett volna — és tán most is leendő — a pusztában kiáltó szava. De ezen tanra nézve soha sem osztám honi notabilitásaink politikai hitét, hanem hittem azt: hogy mig azon egy elemü állodalomban a birtokított ige lehet szentírás: addig az nálunk bábélkörülményeink közt valószínű veszedelem... miszerint tehát nálunk a közös szabadság fegyver lesz, mely nagylelkűségünket először fogja sujtani...

Lelkem egyetlen kívánsága volt, hogy hitemben csalakozzam, mert minő aljas bün lenne vélekedésünknek bizonyos sikert arrogálni azért, hogy megérjük a nemzet veszedelmét?!... Azonban az eddig fölmerült események, ugy látszik — igazolják azt, hogy én szerencsétlen hitemben nem csalódtam... Elsorolom a tényeket:

1) Liptóme gyűlésen tőt gyűlés tartatik... és akkor, midőn még a terheitől nemeslelkűleg felszabadított népek szenvedő arczaírói a hálakönyük föl sem száradhattak... a magyar nemzetiségnek irtó háború üzentetik s a tőt nyelv országsszertei diplomatikaisága igénybe vétetik stb.

2) Horvátország, midőn a magyar alkotmány védelme alatt velünk közös szabadságot nyer, miért még hálát sem adhatott a gondviselésnek, — és midőn anyai nyelvük használatára részükre minden beligazgatási ügyekre a magyar országgyűlés által kimondva biztosítottatik, — tőlünk szakadni akar, s uniót Szerbhonnal.

3) Ugyan akkor Pozsega, Verőcze, Szerémben, a Bácság, és Bácskában a horvát-szerb unióra alávaló izgatások történének.

4) Stur Lajos tőt ujságában, a tőt nyelvre nézve hatalmas jogelvek hirdettetnek, és a tőt nyelv törvényhatósági nyelvül igényeltetik...

5) A magyar katonai végvidék szerb despotaért meg folyamodni küldöttség által Bécsbe.

6) Hir szerint, bizonyos g. n. e. vallásu székes templomban — adja isten hazudják a hir — a szöszékről arra hivatik föl a nép, hogy

a) a magyar miniszterium felsőségét el ne ismerje...

b) hogy a magyar nyelvet ne tanulja.

c) hogy a magyar nemzeti helyett, szerb órsereget állítson...

Ezen tények ugy hiszem elegendő bizonyítékok arra — hogy státusférjaink fenhirdetett politikai tanukra nézve nálunk fölötté csalatkoztak...

Nyitvák előttünk a történetek lapjai... én azokra támaszkodom, nem státustani elméletekre... és támaszkodom az emberi s a nemzeti természetnek rendes állapotban lényegileg soha nem változó ugyanazonságára, mit noha szabályok közé szorítani nem lehet, és elvekre nem kaptázható; de hajlamai, vágyai, igényeinek titok kulcsát jelen és jövőre mindig fölálhatjuk a multak nyilatkozásiban vagy egész teljességben, vagy a korhoz alkalmazott módosításában az igények külsősége, — és lényegének... Igy a magyar nemzet, mely Péter királyt dethronisálta, a zsarnok Aba Samut megölte, s IIik Endre arany bulláját kieszközölte, Zsigmond királyt bebörtönözte... a Boesky — Béthlen, Tököly — Rákóczy-féle hadakat viselte... lényegileg nem különbözik az 1848iki magyar nemzetől, mely a felelős magyar kormányt kivitta... Mindezen eselekedetek fő rugója a szabadság osztatlan szeretete volt csak...

A történet nem olyan mint Lavater physiognomiai — s nem olyan mint Gall koponya tana... mind ez csak a lehetőség valószínűségét bírja alapul... de a történet egy óriási tükör, melyben a jelenkor a mult életképeit teljesen megláthatja, és tanuságul azokból némi eltérő másodrendű árnyéklatok mellőzésével alakíthat jellemeket a jelen és alkotha a jövővé számára.

Mondjon bármit a státuspolitikai tudomány, elmélete heterogen elemü társulatban nem lehetszénirás, és nem lehet főleg akkor, ha ignorálva a fölserkent nemzetiségi intenciókat, ezeknek lehető küzdelmeit a számításból kifejejtí... Az ilyen státustan nem egyéb mint hypothesis, mikép az orvosi tudomány, akkor csalja meg apostolatát, midőn életét tevő föl a jó, vagy bal siker bizonytalanságára.

S ezért a história azon egyetlen kütfő, melynek mélységéből meríthetjük egyedül rendes körülmények közt a bizonyosság tanuságát... és innen mondom azt: mikép a néptermészet önmagához lényegében örökké hű marad, ugyanaz, és egy mindörökké... s a látszatos differenciák csak árnyék képek, mik fölültesen a lényeg elborítják, pedig az módosított alakban a lényeg teljességében len vagyon.

Én nem akarok fölhimmi semmi nemzetiséget mérkőző tusára... s nem vagyok a szabadság és jogegyenlőség irigy ellensége... mert az elvet senki nálam inkább nem dicsőíti — de ragyogó elvekkora győzedelmének dicsőségeért, megvallom nem szeretném életöltötéltünk — nemzetiségünket veszedelmes experimentációk hinárába sülyeszteni, mert én is azt mondom Sz e c h e n y i István gr. közlekedési miniszterrel, hogy Magyarország kifejtése nélkül felelős miniszterium nem kell, de alkotmány sem kell, de szabadság sem kell; mert egy kulcsnak fordultával szabad lehet ismét a nemzet, de ha nemzetiségéből kivetkezettette magát, rosszabb a sorsa, mint a halál, mert az egyenesen annihiliatio.

Ismerjük a szellemet, mely Horvátország, s a végvidék, s a Bácság nem magyar elemü népeit jellemzi... a jelen napi igények, ellenszenves nyilatkozások logikai folytatásai az 1790iki s más régiebb, és újabb kori demonstrációknak... Ismerjük az 1790iki temesvári g. n. e. vallásu egyházi gyűlés nyilatkozó elemeit... Fülemben hangzanak a gunyigék, melyek ottan ellenünk annyit kihívó szemtelenséggel elmondattak... Ismerem a separatizmus szellemet, a ki-keblésitési — igényeket, mely a Bácság, és Bácskára terjedt. — Emlékszem arra, miként kívántatott külön despota?... olvastam a 40,000 fegyveres emberről, mely a budai magyar országgyűlés ellen nekünk nem igen kedvező szolgálatot fogott volna tenni... tudok mindent... és az újabb jelenségekből itélve tudom azt, hogy ezen szellem maiglan sem vészett ki. Sőt fokozatos progressióban terjedt mindig és növekedett. Ki megolvassa Corvin Mátyas királyságának hisztóriáját, rá akadhat ottan Kinizsy nevére s Isó Leopold alatt fölálhatja a Csernovics Arsen ippeki érsek nevéét és onnan megismerkedhetik a történetekkel... melyekből azon végtanuságot kellend nyernie, hogy mi magyarok délkeleti honi népeinktől ellenszenves demonstrációkat nem érdemeltünk, de sőt inkább szeretetet és egyetértést...

Minő események fejlődhetnek ki ilyen jelenetekből, meghatározni csak isten tudja. Itt mostan többet nem szólnok, ne hogy izgatni látszassam, de arra föl hívom kormányunk éles figyelmet, miszerint ezen dolgok orvoslatára nézve czélszerű-

en és rögtönösen intézkedjék, mert nem sokára az lehet írva a levegőben: már késő! s akkor a szabadsággal majd ugy járunk, mint Zvatopluk a fejr lóval. E g r y Sándor.

Miniszteri rendeletek.

III. A ministeri országos ideiglenes bizottvány f. hó 20án munkálkodását befejezvé, a közrend és esend fentartása a belügyminister teendői közé tartozik, minek folytában ennek részéről körlevél bocsátatott az ország valamennyi törvényhatóságához, hogy tudósításait öt naponkint, vagy rendkívüli esetekben tüstént, egyenesen hozzá intézzék. A sorkatonaság kívánt visszajövetelég, a rendnek támaszát a nemzetországban és a népek fölvilágításában keressék.

IV. A hozott törvények mikénti végrehajtására nézve hosszabb utasítás küldetett a megyei elnökökhöz, a választók névsorának mintájával. A törvényhozás dicsősége nagy, újjáratemé a hazát vérenek ontása nélkül, a végrehajtóké még nagyobb leendő, ha a hozott törvények veszélyes rázkodtatás nélkül vitelnek át az életbe. — Előrebocsátatván, hogy a kötelesség parancsol, a felelőség kötelez, a dicsőség jutalmaz, kimondatott: hogy a végrehajtók eljárása a siker szerint fog megítéltetni, nem fog az kérdeztetni, ki mit tön, hanem mi az eredménye.

A városokhoz az 1848: XXIII-dik t. cz. értelmében tartandó tisztújítás iránt szinte utasítás küldetett. Ehez képest a városokban a tisztújítás pár hét alatt országsszerte megtörténhetik. Ez biztosítja a városok újjászületését, és biztosítja azt, hogy addig a rend a régiebb visszaélések befolyásának emlékeztete alati sem fog a városokban megháboríttatni.

V. A törvényeknek német, szerb, vagy rácz, horvát, oláh, és tőt nyelvekre fordíttatásuk elrendellett. Oly férfiak választattak munkára, a kik mind a két nyelvet tökéletesen értvén, s a törvénynek betűit is, szellemét is föl fogván, mindkét tekintetben hiven fogják a törvényeket átfordítani.

Egyszersmind többen, közöttök Táncsics is föl szőlített oly népszerű munkácska készítésére, mely a törvények magyarozatát foglalván magában, azoknak hasznáiról, eredményeiről, értelméről a népet fölvilágosítsa. Ez minden illető nyelvekre lefordíttatik, és országsszerte ki fog osztlatni.

VI. A statisztikai hivatal iránti terv elkészítésével a belügyminister Fényes Eleket bizta meg, ki tervét már be is adta.

VII. A hivatalos közlöny tervezetének megkésztésére Bajza Józsefet hívta föl, s ez ügy nehány nap alatt híhetőleg tisztába fog hozatni.

Miniszterelnöki hivatalos közlések, és rendeletek.

I. Számos pesti lakosok beadván egy kérelemlevelet, melyben kívánják, hogy a zsidók a nemzeti órseregbe föl ne vétessenek, az eddig fölfegyvereztetettől pedig fegyvereik elszedessenek, hogy továbbá az 1838-dik évi óta Pesten a törvények kijátszásával megtelepedett zsidók káparancsoltsanak, végre, hogy Klein Armin az „Ungar“ szerkesztője botrányos kikélséseiért lenyitassék meg,

határozatott:

Az elsőre nézve: Miután a ministeriumnak kötelessége a törvényeket végrehajtani, nem pedig megváltoztatni, az 1848dik 22dik t. cz. 1-ső §-ának világos rendelete az levén, hogy mindazon honlakosok, kik bizonyos qualificatióval bírnak, a nemzeti órseregbe beirandók, s fegyveres szolgálatokat tenni tartoznak, s ezen kötelesség teljesítése iránt kivételeket semmi osztály, sem semmi vallás tekintetéből nem tenni, a ministerium a törvény világos rendeletétől el nem térhet; tekintve azonban Budapestnek jelenleg fölzigatott állapotát, minden ingerültség eltávolítására a ministerelnök, a zsidó község előjárómak saját kérelmére, a zsidókat ideiglenesen a nemzetorségi szolgálatól fölmentti, fönmaradván azoknak kötelessége, ha a közensend és rend helyreáll, a nemzetorségi főhadikar bármikor föl hívására a törvény rendeletének eleget tenni.

Miután továbbá a nemzetorségi fegyveres szolgálatra kötelezettek kivül a fönirintett törvényczikk 3dik §-a szerint, az illető hatóság csak honpolgárok at sorozhat be a nemzetorségbe, mindazon zsidók, kik a 22. czikk 1ső §-ában körülírt qualificatióval nem bírnak, a nemzetorséghől a törvény által ki vannak zárva, ezeket tehát az illető törvényhatóság nem sorozhatja be a nemzetorségbe.

A másodikra nézve: Miután az 1839. czikk a zsidók városokban megtelepedésének módját elhatározta, mindazok, kik a törvény értelmében telepedtek meg Budapesten, törvényes joguktól meg nem foszthatnak; azokra nézve pedig, kik a törvény rendeletének megszegésével telepedtek volna be, a belügyminiszter az illető hatóságoknak kiadta a rendeletet, hogy e részben, a kellő vizsgálat előbocsátásával, a törvény szigorú megtartását eszközöljék.

A harmadikra nézve: A mennyiben Klein Armin sajtó utján oly vétséget követett volna el, melynek folytában a közzévaló megtorló keresetet indíthat, annyiban az illető hatóság kötelessége a közzévaló oda utasítani, hogy a keresetet indítsa meg; mennyiben pedig a fennevezett szerkesztő magányszemélyeket sértett volna meg oly módon, mely a sajtótörvények sulya alá esik, annyiban a sértett félnek szabadságában áll, a vétséget a törvényes bíróság elébe vihetni.

Kélt a miniszteri tanácsnak az 1848iki évi április 22én Pes-

ten tartott üléséből. Az összes miniszterium meghagyásából.

Gr. Batthyány Lajos, m. e.

II. Rottenbiller Lipót nemzetőrségi főparancsnok urhoz.

A miniszteri tanácsnak a zsidók nemzetőrségi szolgálata tárgyában f. hó 22-én hozott határozata következtében ezenel meghagyom önnek, hogy a helybeli zsidóságtól a fegyvereket azonnal szedesse be, és ezeket további rendeletem vételéig biztos őrizet alatt tartassa. Pest, april 25-én 1848.

Gr. Batthyány Lajos, m. e.

III. A magyar korona alatti kir. városokhoz és szabad községekhez.

A nemzeti őrseregnek haladéktalanul rendezése nevezetessé ki minden városrészen egyegy választvány, mely az első, 3, 4 és 5. §-a szerint a nemzeti őrseregről szóló törvénynek, a nemzeti őrsereg őrszeirását eszközölje, különös tekintettel véve: állandó lakhelyét és qualificációját, de főleg teljes szigorral figyeljen a 3dik §. értelmében az önkényesekre, annak qualificációját is megvizsgálva, ki már fegyver alatt létezik.

A nemzeti őrseregi őrszeirás egyformasága végett rendeltem, hogy az ide mellékelt l. alatti minta szerint eszközöltessék, hozzátéve, hogy a nemzeti őrseregben eddig viselt tisztsége az egyedeknek a törvény értelmében értendővén, csak bezárólag századosig jegyezhetlek be; a kik pedig ugyanazon egy hában laknak, folyó szám szerint egymásután irassanak össze, és a mint a házak sora száma következik, törtéjék az őrszeirás is.

A törvény első §-ban elrendelt kötelezettség alul csak az van kivéve, ki hibás testalkotásánál fogva arra képtelen; mire névze az őrszeirási jegyzéknek — tehetetlen — rovatában foglalatról az aláíró tisztségét szigorúan teszem felelőssé. — Kelt Pesten, april 21-én 1848. Gr. Batthyány Lajos, m. e.

Melléklet a 13. számú miniszterelnöki rendelethez. Őrszeirása a..... városi nemzeti őrseregnek.

Folyó szám	Eddigi tisztsége	Neve	L a k á s a			Kora	Polgári állás	Tehe-tetlen	Észre-vételek.
			város rész	ut-cza	ház-szám				
1	Tize-des	Abafi Jenő	Lipót	Bál-vány	195	28	Asztal-mester		
2	Köz-nem-zetőr	Komó-roői Péter	Lipót	dtto	199	39	Ma-gán-ember		
3	Főhad-nagy	Kel-meni Gida	Lipót	dtto	199	47	Ügy-véd		

IV. Nem csekély megütközéssel vette a magyar miniszterium azon értesítést: hogy a bécsi főhadikormány s illetőleg a bécsi hadügyminiszter a magyarországi és kapcsolt részekbeli katonai parancsnokságokkal még mindig rendelkezik. Miután tehát a közelebbi országgyűlésen alkotott törvényekkel értelmében, Magyarországon és a kapcsolt részekben a végrehajtó hatalom s általában minden rendelkezés kizárólag a magyar miniszterium által gyakorolhatóik, — e részben pedig, miként tapasztalható, a bécsi hadügyi miniszterium részéről mindaddig semmi kellő utasítás ki nem bocsátott, a magyar miniszterium a magyarországi és kapcsolt részekbeli minden hadi főparancsnokságoknak, már folyó hó 16-án tudtára adta: miszerint az említett törvény értelmében, parancsaikat kizárólag ezen miniszteriumtól veendik, s minden engedtelenség a törvény elleni elenzegülésnek fog tekintetni; ugyanazon főparancsnokságoknak egyszersmind az is meghagyatván: hogy a kezelősök alatt létező fegyvertárakról s hadi készületekről, ide, a miniszteriumhoz, haladéknélkül, részletes tudósítást adjanak; — a temesi főparancsnokság Damianichot a Rukavina ezredtől, Olaszországból tüstént visszahívassa, — a budai végre, a keze alatt levő fegyvertárak s hadi szerek megvizsgálására kiküldött bizottság eljárása tekintetében megkivántató rendelkezést azonnal megtegye.

Mindezekről a külügyi miniszter a végett tudósított: hogy a bécsi haditanácsnak s illetőleg hadminiszteriumnak tudtára adja, és jelentse ki Bécsben: mikép a magyar miniszterium legjobb akarat mellett sem hátrálthatja, hogy a közelebbi külsőleg is ki ne törjön, ha az Olaszországban levő sereg visszajötté még soká elmarad. Sürgesse tehát az ügy kiegyenlítését. Végre sürgesse a törvényeknek minélhamarábbi leküldését.

V. Mészáros Lázárhoz, a miniszteri tanács határozatából, a miniszterelnök által, folyó hó 16-án sebes futár küldetett, a végett: hogy miután a király ő felsége a közelebbi országgyűlésből fölterjesztett kívánat következtében Magyarország független miniszteriumát törvény által is szentesítette, s ennek folytában őt magyar hadügyi miniszteré kinevezte, — e részbeni végelhatározatát haladéknélkül jelentse ki.

VI. Herceg Eszterházy Pál külügyi miniszter a miniszterium felől: miszerint a gallicziai kérelemlevélét Bécsben a magyar miniszterium nevében is pártolja, s igyekezék annyit kieszközölni számukra, mennyi a cseheknek máris megadatott; mind azért, mert a monarchiának egysége a sanctio pragmatice által velük összekapcsolt tartományokban olly viszonyokat kíván, mellyek a mieinkhez hasonlóan, — mind azért is, mert a lengyel jobbágyok nagy része ugyanazon nép-fajhoz tartozván, melly hazánk felvidékének egy részét lakja, hazánkban is könnyen elterjedhetnének azon mozgalmak, mellyek a kérelem megtagadása esetében Gallicziában valószínűleg keletkezendenek.

VII. A nemzetőrsereg mielőbbi kellő felfegyverzése tekintetéből a miniszterelnök 5000 darab fegyver elkészíttetése iránt szerződést kötött, — a további szükségletet pedig a budai főhadikormányzat kezelésé alatt létező fegyverekből való ideiglenesen pótolandó, mi végre az ottani fegyvertár megvizsgálására, a miniszter-tanácsilag kirendelt küldöttséget, f. hó 18-ai délelőtti 10 órára már utasította is, ha azon kellemetlen körülmény nem jó közbe, hogy a főhadikormányzó azon tekintetből, mert a magyarországi katonaságnak a miniszterium iránti állása tárgyában a bécsi haditanácsotól, megfoghatlakép még ekkorig sem érkezett semmi rendelete, a küldöttség működésének felfüggesztését addig, míg ő e részben Bécsből személyesen veszen utasítást, nem kéri, s remélte hováhamarábbi visszajöttéig a miniszterelnök e kérelmet figyelmenre méltatni nem

kénytelenítettik.

VIII. A törvényeknek a király ő felsége által aláírt hiteles példányai f. hó 19-dikén Bécsből megérkezvén, a miniszteri tanács határozatából, rögtön, magyar köriratú státus-pecsét metsetett, s ennek egyéjél elkészülte után, a törvényhatóságokhoz szétküldettek.

Az új státus-pecséten, melly, míg diszesebb metszethetik, ideiglenes használatul szolgáland, a miniszteri tanács határozatából, miként hajdan, a magyar czimert, a magyar koronához tartozó s tartozott országok és Erdély czimerei környezik, — köriratul pedig ez áll: „Vdik Ferdinand Magyar-, Dalmát, Horvát-, Tót-, Haliés-, Lodomér-, Ráma-, Szerb-, Kun- és Bolgárországok királya, Erdély nagyfejedelemé stb.“

IX. Miután az ország több részeiből érkezett tudósítások szerint, a közönség és rend fenyegetve van, a külügyi miniszter, a már elébb hozzáintézett felszólítás kapcsában, ujjalg értesítetett: miszerint a miniszterium a mostani körülmények között mindazon magyar sorkatonaságnak, melly Gallicziában és Morvaországban szállásol Magyarországra behozatalt elkerülhetlenül szükségesnek látja, különben minden innen eredhető felelősséget magáról elhárít, s egyenesen azokra veti, kik ezen igazságos követelések eleget nem tesznek.

Miniszterelnöki hivatalos közlés.

A magyar miniszterium ismervén az összes monarchiának jelenlegi kényes állapotát, a külföldön levő katonaság viszonyai iránt, mennyire csak lehet, a fennálló körülmények kiméletével járt el mindaddig, míg a közbátorságot s törvényes rendet más uton is fenntarthatni gondolta. Miután azonban az ország különféle vidékeiről napoként aggasztóbb körülmények jelentettek be, s például Vasvármegyében a zsidók elleni ellenszenv már is dúlás-kra adott alkalmat; Szatmárvármegyében, a több évek előtt befejezett összesítések következtében, a kisebb birtokosok a nagyobb birtokosok ellen föltámadtak; Bécsben a volt jobbágyok a legelő-elkülönözés miatt, melly a lakosokat már hosszabb idő óta forrongásban tartotta, a tulajdon szentségét többé nem tisztelték; Közép-Szolnokban egy esküdt a föllázadt parasztok dühének áldozatul esett; Selmecezen a tót nemzetiségi mozgalmak már azért is veszélyesek, mert egy, könnyen felhető kiűrés, habár rövid idő alatt elnyomhatóik is, a kincstári bányákban évtizedek alatt helyre nem pótolható károkat okozhat; sőt Pozsonban a zsidók üldöztetése már a katonaság alkalmazását is szükségessé tevte; — a miniszterium többé nem halgathat; nem engedhet, hogy az ország az anarchia és fejtelenség martalékvá váljék. Az egész országban tenyázó katonaság alig megegyen 18,000 emberre, s a miniszterium érzi, hogy a közbátorságot, mellyért a nemzetnek felelős, csak úgy tarthatja fön, ha a szükséges eszközökkel annak fön artására n rendelkezhetik. A nemzeti őrseregnek csak legkisebb része láttathatott el fegyverrel s míg a megröndelt fegyver külföldről, Bécsből és a magyar fegyvertárakból ki nem kerül, addig a közönség és rend megháborítása alig gátolhatóik meg, mint hogy a magyar katonaság, mellynek legelső föladata Magyarországon a személy- és vagyonbátorságot biztosítani, a monarchia egyéb részeiben van elhelyezve.

Az összes miniszterium tehát minden fontos és aggasztó körülmények tekintetéből, leg Eszterházy Pál külügyi minisztert april 24-én ujjal: és már harmadszor felszólítja: miszerint az országnak e részbeni igazságos követelését a bécsi hadügyi miniszteriummal teljes erélyességgel ismételje, s figyelmeztetse a most említett miniszteriumot: hogy a mult országgyűlés, 3-ik törv. ekkén-k 8-ik szakasza értelmében, a magyar hadseregnek az ország határain kívüli alkalmazását a fölségének elhatározására ugyan, de csak a királyi személye körül levő felelős miniszter ellenjegyzése mellett bizza. És ha a miniszteriumnak ezen követelése jelenleg is elutasítotték s a közbátorság föntartására szükséges katonaság behozatalt a további is gátolhatóik, a miniszterium olly lépések megtételét látja elkerülhetlennek, minőkre felelőségének érzete kényteleníti.

Hivatalos tudósítás a közoktatási és cultusminisztertől.

I. A cultus és közoktatási miniszteriumnál öt osztály állítottat föl; — jelesen: 1) katholikus egyházi, 2) protestáns és unitarius egyházi, 3) görög nem egyesült, óhiti egyházi, 4) közoktatási, 5) gazdasági és alapítványi osztályok. — Addig is, míg ezen osztályok teljesen betöltetnek, ezuttal állandalmi altitkárrá Szász Károly; osztály főnökökké: Athanaz Kovács Plátó, Korizmic Antal, Lónyay Gábor, Nyéky Mihály; tanácsnokokká: Fábriecz Sámuel, Pap Endre, Szónyi Pál, a fölségének, a királyi helytartónak, megerősítése mellett, kineveztetnek. Budapest, april 24-én 1848.

II. Engedvén az-n számos fölterjesztésekn-k és körvényeknek, mellyek a tanítéleték igazgatóságai s tanuló-ifjúságtól közelebbről hozzám jutottak, hogy mind a szülők, a hazának mostani idejében, megnyugtassanak, mind a tanítók a jövővő tanrendszer felkészítésében, a mennyiben föllognak szólíttatni, közremunkálhassanak, rendeltek: a gymnasiuumok, lycaeamok, akademiák, collegiumok és egyetem igazgatóságai, mihelyt a tanárok bevégzik tanítványaikat, a tanuló ifjúságot, az iskolai év vége előtt is, bocsássák el. Ezen rendet szolgáljon ösztönül a tanároknak tanítványaik minél előbbi bevezetésére s a tanuló ifjúságnak a szorgalmatosságára. Budapest, april 24-én 1848.

III. A tanítéletekben szokásban volt számszerinti osztályozás mind a tanítókra, kik azt a legjobb akarat mellett is már a dolog természeténél fogva, igazságosan majd soha nem eszközölhetik, s ekep magokat a visszaélés estein kívül is, a kedvezés gyanujától meg nem menthetik, mind a tanulókra névze, kik az által, a tapasztalás szerint, nemesb vetélkedés helyett elszenteszvekre gyujtatnak, károsan hatván, s ezen egész szokás általában sem a tudomány nagyvirágzására, sem az életnek megtermékenyítésére nem szolgálván, addig is, míg a tanrendszerben és is-

kolai fegyelemben szükséges és az étellel összehangzó változások megtörténhetnének, rendeltek: a tanulóknak számszerinti osztályozása minden tanítéletekben végkép megszüntessék. Budapest, april 24. 1848.

IV. Beöthy Zsigmond fogalmazóvá kineveztetett. Budapest, april 24. 1848.

B. Eötvös József, Közoktatási és cultusminiszter.

Rendeletem a belügyminiszter előterjesztéséhez képest rendeltem a mint következők: 1) Főispánul: Baranyában, gróf Batthyány Kázmér, Zemplénben, gr. Andrássy Gyula, Tolnában, Stankovánszky Imre, Szabolcsban, Patay József, Csongrádban, Kárász Benjamin, Nyitraiban, gr. Zay Károly, ezenel kinevezteték. 2) Jelen rendelt végrehajtásával a belügyminiszter bizatik meg. Kelt Budapest april 22. 1848. István, nádor s királyi helytartó. Belügyminiszter Szemere Bertalan.

Hivatalos értesítés a kereskedési miniszteriumtól. A földművelés, ipar és kereskedés minisztere Budán az előbbi kincstári épületben hivatalos személyzetével együtt bureauit elfoglalván, minden, az e miniszteriumot illető folyamodványok, okiratok s egyéb hivatalos tárgyak szokott délelőtti hivatalos órákban a nevezett helyre intézendők. — Kelt Pesten, 1848-ik évi aprilhó 27-én.

Pénzügyminiszteri határozat. A pénzügyi miniszterium a körébe tartozó valamennyi ügyekre névze működését f. évi majus első napjától fogva kezdendi meg.

Ezekhez tartoznak:

1. A sőügynek minden ágai.
2. A harminczadi és postai tiszta jövedelmeknek kezelése, ezek bevétele és kiadása és ebbe vágó pénztári minden intézkedések.
3. A fekvő javak igazgatása, de értvén a kamarai, koronai s fiscalitási jóságokat és kir. fiscusi szállományokat, azon megjegyzéssel, hogy a vallás, tudomány, s közalapítványi javak kezelése a nevelésügyminiszterhez tartozik.
4. A megürült papi jóságok.
5. A bányászathoz minden ágazatai.
6. Minden közadóbeli s országos pénztári tárgyak.

Miről az ország valamennyi törvényhatóságai és közhivatalai magok alkalmazásuk végett olly utasítással értesitetni határozattak: hogy ezuttal a pénzügyi miniszteriumot illető valamennyi benyújtványokat ugyanahoz intézzék aképen, hogy olly tárgyak iránt, mellyek természetök szerint a pénzügyminiszter ur személyéhez irányozandók — egyenesen ezen fölírás alatt Pestre — mellyek ellenben a pénzügyi miniszterium teendőihez általában tartoznak, ezen cím alatt: a „pénzügyi miniszteriumhoz“ Budára küldessenek fel.

(P. H.)

Pest, april 27-én.

A keddi gőzösen tudósítások érkezének Győrből meg-rázók és elszomorítók.

Győrött a fölzigatott nép elkeseredett lázadásban tört ki. Vallási fanatizmus volt az ösztön, melly a tömeget láng-ra lobbantá. A győri ellenlék derék bajnokait, kik az elnyomott napok kétes kimeneteli küzdelmiben mind az előcsatázók közt viaskodtanak elszántan, öntagadólag, kik napi más-ságaik főczikkébe a népélet önálló érdekeit igtaták, kik mindenek fölött igazságot akartak minden ember irányában egyenlőt: — ma, az igazságért harczoló forradalom napjaiban halálra kerestetnek.

Honnét és miért van ez?

Főpapságunk a tizedről lemondás s az urbéri tartozások elvesztése következtében gazdatisztek számát felezé, s elbocsájtá. A személyzetnek melly a mezéi gazdaság kezeléséhez megkivántatott, nagy részét elereszték.

E tömeg szomorú sorsra a kényértelenség sorsára jutott. Pedig ók többnyire családos emberek, a hazátföltlenül szerető intelligens osztály.

Könyörögni mentek a püspökök és káptalanok, apátok és prépostokhoz ama mindennapi kényérfalatért, mellyért habár a miatyánkban a napjában többször és ájtatosan imádkoztanak, ma az 1848dik esztendőben mégis elvesztették.

És a családapák könnyes kérelmeik miként válaszoltak a főpapok?

Az válaszolák: mi nem vagyunk okai. Mi tőlünk elvevé a többség. Menjete Budapestra Kossuthhoz, ő vette el.

Természetes! hogy Kossuthnak mint népembernek, s még inkább mint miniszternek szüksége van bizalomra, a hatalmasabbnak is gyámolítására. A clerus perczig se késkedik azzal szolgálni, hozzá utasítván, s ellene lovalván kényértelen gazdatiszteit.

Itt azonban a tragoediának még nincs vége.

A hierarchia első és legtanultabb szerepviseelője volt az intrigans politikának. A mysteriumok nyitó kulcsát már hivataluknál fogva is öröklék s ennek segítségével könnyű átlátniok, mikép a széles határu papi jóságok státusjávákká tételéhez csak egy lépés hiányzik, s az évi jövedelmi százazrek az országos pénztárba folyandnak.

E lépés f.é. augusztus v. september hóban történnend meg.

A nép kimondandja a hoszszas perre ítéletét, s az egyházi javak átadatnak valóditörvényes tulajdonosuknak, a nemzetnek.

Ezt meg kellene előzni. De miképp?

Néhány elvetemült nem rettegett az isten ígéje hirdetésére szentelt szöszékről lázító fölhívásokat intézni a néphez, hogy ez a megtámadott katolika vallás szentségét a más vallásfelekezetiük ellenében védné. „Templomaink forognak vészben 's szent ereklyéink illetetnek szenteletlen kezekkel.“

Igy a tömeg, mely ma már nagy részint választó is, majd meg fog oszolni, 's a kibontakozás nehezebb lesz, ellenben könnyebb a zavarbanihálászat.

Másrészt pedig azok, kik adományozó oklevelek nyomán tulajdonosi a papi jószágoknak, sietnek a kezelésök alatt levő javakat 30—40 esztendőre haszonbérbe adni, 's rájuk eleve jó somma pénzt fölszedni.

Boldoguljon aztán a miniszterium, a hogy tud. Ez nem leend az ó gondjuk.

Nó jó, mivel ez nem önkö gondja, tehát gondjává tévé magának a sajtó minden illyes merényléről mindenkit eleve figyelmeztetni.

Megvalljuk, a sötét multnak történetei nyomán sok mindenre képesek tartók a clérust, a h a z a r u l á s t sem véve ki. Ne ijedjenek meg önkök szótól, mert van finom hazárdulás is, mely politikai pártzin alatt szabadon üzetett, és üzetik.

E'pártban a papok sokszor és nevezetesen szerepeltek. De azt nem tehetők fel róluk, hogy — mint felvilágosodott emberek, harcot üzenjenek a kor szellemének, a civilizációnak, az igazságnak, tehát magának az istennek. — És pedig, hogy e' harcot a vallási tanok fegyvereivel idézzék elő. —

Urak! jól fontolják meg önkök a kor mostani eseményeit, keressék okait, boncolják azokat, de híven, elfogulatlanul, 's hidják meg, gyakran fognak azok lytaniájában a hierarchia bűneivel találkozni, melyek a világ forradalom előidézésének nem kis tényezői voltak.

'S midőn a felfödözést megtevék, kérdjék keblök istenétől, képesek lennének e' haza nélkül élni? Mi nem bihetünk magyart annyira elvetemülhetni, hogy édes hazája szomorú romjain is elyseumot építhetne magának.

'S ha önkök akarnak e' hazában tovább is mint annak polgárai a szabadság és függetlenség édes élveiben osztozni, akkor hagyjanak békét a tömegnek, 's ne igazsák az vallási fanatizmus, és türelmetlenségre; melynek kezdetét ugyan látjuk, 's folytatásán jajgathatunk, de végét csak a nemzetek és népek sorsát intéző isten láthatja be.

A' világon négy hatalmas család van. A' világ alatt egész bátorsággal csak Európát értjük. E' négy család ágai ámbár elszakadvák, 's néha civakodók is egymás közt, de kenyértöréskor egyek azok, és egymásért, egymás mellett harcolók. Mindegyik család flainak száma több millióra rug.

Mi egyikhez sem tartozunk. Nem vagyunk se frankok, se németek, sem olaszok, sem törökök. Ezekhez arányítva igen kevesen vagyunk, alig hat millió. Rokonunk a széles világon nincs; jó szomszédokkal is csak addig bírhatunk, míg vagy várnak valamit tőlünk, vagy félnek velünk öszszekapni.

Kell tehát, hogy saját ország-küszöbünkben belől egyet-értsünk, egymást a szükségessé vált reform nagyszerű teendőiben ne háborgassuk.

Kell hogy testvérek legyünk, hogy önkeblünkben meríthessük az erőt. Mert ezen kívül számunkra a nap alatt egyéb támasz nincs.

És a papság, a vallási testvériség — és szeretetnek hirdetői annyira balul fogják fel e' körülményt, hogy most, midőn minden ember kedélye hasonlít a puskaporhoz, midőn nem is kell szikra, csak annak melege, 's már lobbanásban az egész alkotvány — még türelmetlenségi izgatásokat tenni merészkednek.

Erős a hit lelkünkben, hogy a magyar clerus többségerosszalni fogja sorsosinak e' lépését, 's hogy az elbotlottak bűnbánattal térnek vissza amaz akolba, hol egy eltévedtnek megtérésén nagyobb az öröm, mint kilenczven-kilencz jóén. —

Figyelmeztetésünk őszinte volt. Engedelmet kérünk. Pest, ápril 28án.

Beh sok csudabogara van istennek a földszinén; hát még a föld alatti rejtekekben! És e' csudabogarak, mint kikelettel a személtéreg, jelen mozgalmas időkben elő-elődugják fejüket, melyeken szarvak mutatkoznak törékeny agyagból, és fülek emelkednek iszonyatos foszlányokból, vészjóslólag hajladozván idestova, öklelődni készen a nevető világ dandárai ellen!

Hub! milly rémes az oroszlan borból kierőtetett ordítás! milly félemlítő ama csudálatos masz, mely a vészjósló hangoknak birtokosul jelenti be magát!

Mint remeghet azon nyul, melynek életére hét lándzsator mesés iszonyatosságának az ó merészsgével!

E' szörnyűségese mese ismételtetett nem régiben ós Buda várának az ó tövében!

Ki hitte volna, hogy Buda bércei alatt illy dúló ferge-

teg forr, ki azt, hogy olly hatalmasan megrendül a föld, mely ez irtózatot elemeket földajkálá, pedig hoszodalmasan a férfi korig?! —

Borulj el ég, mert viharedzett szomszédod, az ós Gellért hegy fenekestül fölforgattatik, sivár homokrónasággá fogván lapítottatni a szöszatyárok dühöngéseinek általa!

Ugy hallók, hitelességét kétségbe nem vonjuk, az öreg Buda lakosinak egy része gyűlést tartotta a lövészteremben; gyűlést, mely vizözön előtti rikaságánál fogva méltán őriztetetnék meg leköltázva a muzeum szekrényében, bámulatra az unokák unokáinak is.

Itt vettetett el a koczka egy ábrándjövő fölött, mely fajunknak pusztulásával iszonyuan létesülni fog, minden időtlen velő rostjai között.

Az említett gyűlésben kemény németnyelven folyt, 's pedig rendithetlen (!) határozat nyomán, a quasi tanácskozás. Bevallott, hogy a szónokok buzgósága csak „császárímádásra fogékony a sárga-fekete szín alatt.“ A magyarophagok dübe álmadozék nagy Germaniáról, melynek határt nem vethet a világon semmi nemzetiség. A magyarok közül ugyanis sokan értik Herman unokáinak nyelvét, következőleg igen méltányos, hogy német birodalomhoz tartozék a haza, melyben lakniok szabad a bevándorlott sógor faj kegyelméből.

Kegyelméből? kérdené Debreczen, Kecskemét 'sat. — Ugy van, hát a magyar olly átkozott rövidlátó, még azt sem foghatja meg, hogy a pángermánok meg is hódíthaták volna őket, ha épen neki bátorodtak volna az illetők: tehát méltán kegyelméből bírjuk a hazát, 's fogjuk bírni, ha megengedni méltóztatnék, ezután is, és pedig gazdai hatalommal!

Szegény zúgfirkászok, kik a német egyetemekből kicsapva, itten a germanismus apostolai gyanánt huhogtok, elkésteket nemes törekvéstökben: Ah! mi szánakozunk sorsotokon, méltányoljuk fájdalmaitokat, midőn mindennapi kenyereteket féltitek.

Ám állítsátok meg korgó gyomrotok erejével az árt, mely fejetök fölött öszszecsapand. Építsetek légvárakat, melyből bombardírozhatók a magyarság ellen, hogy annak jövője még a nemzeti kormány alatt se lehessen.

Ha ezt megbírjátok: ám imádtassátok a sárgafekete színt.

A' bécsi küldöttséggel jött magyarok, bucsuvét alkalmával mentegődtek a radical-körben, miként azon nemzeti zászló, mely ama famosus csokoládóskor szerepelt, nem illető kezekbe került, mert az a pesti fiatalságnak volt szánva, jelleve annak, hogy Bécsben lakó rokonink a martius 15iki elveket magukévá teszik, 's a haza sorsában velünk osztozni akarnak.

Szép, széptcsak hogy biz rokonink a harist megismerheték volna hangjáról, és ha szemeket megnyitják, látván miként a mozgalom emberei részt nem vesznek ama czerimoniási játékban — nem tévedhetek volna, 's a zászlót illő kezekbe szolgáltatathák vala.

Egyébiránt vigasztalhatják magukat, hogy jobbjaik a külső jelekre keveset adnak, amolyan diplomaticus rokonszenveknek ugy sem hisznek, mert az embert tetteiből itélik meg. Ha tehát önkök bécsi rokonaink velünk együttéreznek, majd megmutathatják azt a cselekvés napjaiban. A' czerimoniásdiban még Metternich is derék embernek akarta mutatni magát. Nagykoru ember elveszté a szavak, ünnepek iránti hitét: annyit hisz mindenkiről, mennyit cselekvényeiből tapasztal. — Isten önkökkel, majd tán még találkozhatunk!

Erdélyi véreink, a kolozsvári küldöttség, tegnap előtt fogadtattak el a forradalmi csarnokban ifjaink által.

A' terem zsófolásig volt tömve, a belépő testvérek éljenviharral üdvözöltetének. V a s v á r y Pál emelt legelőbb szót táblabírói dicsőségnak nevezvén azon phrásist, hogy te stvé r m a g y a r h a z a v a, holott egynek kell vala lennie, hogy nemzetünk dicsősége megalapítsák. Az egyesülés közel van, mert előhírnökeik e' pillanatnak most üdvözöljük. Kiereszkedett szösz azon hisztóriai emlékezetekre is, melyeknek nemzetünk szabadságát köszönheti. — A' mult századokban Erdély volt azon föld, melyből a szabadság bajnokai a Bocskayak, Bethlenek, Rákóczyak támadtak, onnan indult ki minden mozgalom, mely a kétfejű sas ármányai megsemmítésére vállalkozott. A' koczka később fordult. Erdélyben a szabad szó elnyomatott, a bucracia fölemelé hydratejét 's uralkodik maig zsarnokul ott a hazán. Erdély szabadérszű fiait újabb időkben nálunk leltek menedéket, itt fejtették ki tevékenységüket a szabadságérti küzdelmekben. Magyarország megtöré a zsarnokságot: testvéreinket a bérczes Erdélyi lelkés fiait anyai keblére kell vennie, hogy nagy, dicső, és erős legyen együtt.

Erdély jelenlevő polgárai melegen nyilatkoztak a rokon fogadtatás iránt. Az uniót lelkök mélyéből ohajtják, tevékenységök minden hatalmával életbe léptetni törekvesznek. Ha bérces uton nem boldogulnak — ugymondának, — vérökkel is

megpecsételni készek az egyesülést. Ifjaink a véres szövetségre is készeknek nyilatkoztanak.

Brassai a küldöttség egyik tagja, a vasárnapi népszerűség szerkesztője, humoros előadásával jól megnevette a közönséget. —

Rokonink színházba kísértetének, honnan fákyászenesó mellett Nádasy polgártársunk lakára vezettetek, hol vidám estebéd fűszerezé a baráti találkozás perceit.

Másnap pedig azaz szombaton a radicalkör rendezett tiszteletükre lakomát. —

Ifjaink az erdélyi országgyűlésre meghívák rokonink. Alkalmast többet ér, ha némi czerimoniák helyett karddal kezökben segítségre fognak menni, majd akkor, ha kell.

Szerkesztőségünkhez több polgártársink aláírásával kétlevél küldetett be, melyek elsejéből helyszüke miatt csak a következő kivonatot adhatjuk.

„A' megbukott bucraticus kormány uralkodása alatt kiváltképp a védegyelet keletkeztekor több egyedei a helytartótanácskamraszemélyzetének szabadelvűségök bevallott irányamiatt előljáróiktól személyes üldözöbe vették.

E' miatt a derék hazafiak közül némelyek a' rafinirt bántalmakat ki nem állhatva, hivatalukat kénytelenítették oda hagyni; kik pedig birkatürellemmel szenvedék az üldözést, minden előléptetésnél mellőztetének.

Most amaszabadelvűség lépett kormányra, 's nekik remény mosolygott, hogy elvégre megfognak jutalmaztatni.

Azonban a' híresztelt kinevezések most is csak a' volt kormány kegyeltjeit simogatták, 's megfeleltkezni látszik a' miniszterium azokról, kik régen izzadnak, de izzadás közt hősi bért még nem arattak.“

Ezen polgártársakat, mint polgári szilárd jellemeket, kikre minden körülmény közt számítani bátran lehet, a' miniszterium mostani kinevezéseinek elfogult mellőzés vádjá nélkül nem ignorálhatja.

A' másik kissé hoszszadalmas levél kiemelendőbb pontjai pedig ezek:

„Nyék Mihály a' volt helytartó tanácsnál kir. tanácsos, és iroda igazgató a' közoktatási ügy miniszteriumában az alapítványi jószágok igazgatásához osztályfőnökül nevezetett ki. Nyék Mihály ezen jószágoknak a' megszüntetett hto tanács uralkodása idejében már volt igazgató tanácsosa, 's igazgatása alatt annyi jövedelem volt, hogy a' jószágok fenntartása meglehetősen fölemészte.

Nyék Mihály és praedecessorai alatt a' közalapítványi jószágok pusztulásnak indultak.

Nyék Mihály a' nyers lefordásoknak nagy barátja, de mien nem ütközhetünk meg, mert őt is sokszor lefordák, mig consiliáriussá lehetett.

Nyék Mihály azon szakmához, melyel miniszteri kegyességből megajándékozott, a' multak tapasztalatának nyomán nem sokat ért, azért bizalommal figyelmeztetik az illető miniszter, hogy e' tanácsosától ne igen kéregesse a' jó tanácsokat, mert különben felcsúcsul.

Valamint arra is kérétek ezen osztály minisztere, hogy Nyék Mihály urat alárendelt tisztársai irányában humánusabb bánásmódra szoktassa, mert az eddigigen bécsies modorban ment. Nála az alárendelt tisztárs csak magas személyének laptája.

Nyék Mihály urat a' Zichy censorral együtt igen üdvös dolog lett volna nyugalomba helyeztetni. Ez a' minisztereket néhány keserű falattól mentette volna meg.

De ha már kinevezték mind a' kettőt, tehát — kérjük tisztelettel, utasítsanak ezen urak egy kis tudományt és ismeretet szerezni a' jelenből is, minthogy csupán a' multnak ismerte nem elég; emléke az, melynek terheiben osztozni nem akarnánk.

A' cultus miniszter urat pedig tisztelettel kérnénk, hogy osztály hivatalnokinak kinevezésében ne legyen olly tulzó érdeksimogatója a' protestáns felekezetnek. — Tartsa meg a' helyes arányt, ez által egyik részse fog megbántódni.

A' három tanácsos közül kettő református, egy evangelik. Nekünk úgy tetszik, mintha itt nem lenne meg az arány.

Nem vagyunk baráti a' vallásos érdekek vadászatának hivatalos kinevezéseknél, de a' cultus ügyében az elkerülhetlen. —

A' fogalmazó is református. Már most az a' kérdés: minő vallásu a' miniszter? Római katolikus. Auch gut!“

Pest, ápril 28kán.

Erdélyhon országgyűlése kormányzóilag öszszehivatott a' fejedelem nevében május hó 29kére. — Hoszszu terminus az igaz, olly időben, mint a' jelen, midőn egy perc alatt többet élünk, mint a' mártiusi napok előtt egy év alatt. Azonban e' miatti aggodalmunkat egyhiti a' remény, hogy ez az utolsó kísérlet, — melyet a' bucracia erdélyi testvérinket sorvasztá. —

A' székely nemzet hős tetteiről egész könyveket jegyzett föl a' történet. A' jelen 's jövő nemzedék büszkén vallja őket őseinek. — De nagy tettei koronájába a' legértékesebb gyöngyöt akkor illeszté, midőn a' kor szent ihletére föllekesülve Kolosvárott temett, kötelességére figyelmeztető ama kevély kormányzót, kit a' táblabírói világ még népszereinek is mondott. —

A' székely nemzet kivívta azt, hogy gr. Teleki József Erdélyi gubernátora, nem várva a' bécsi hozszoadalmas uton leérkezendő kir. választ, a' háromnemzet országos gyűlését kihirdeté.

A' szép Erdélyi hegyei és rónái viszhangozák a' lelkesedésnek amaz örömhángját, mellyel a' nép e' kihirdetést mint az annyiaktól ohajtott egyesülés antiphonáját üdvözlé.

E' hang Bécsig hatott, sokkal gyorsabban 's nyomatékban, mint a' panaszok, miknek igazsága a' bureaucratáktól ezelőtt kikacagtatott.

Józsika Samu megretent reá, és resignálta udvari kancellári hivatalát. Ez minden jöttét lélekre kellemesen hatott.

A' derék erdélyiek pedig a' tettek e' szép korában mit se akarván fölhasználatlanul hagyni, mi a' magasztos czélhoz egyegy lépéssel közelebb vezethet, küldöttséggel jelentek meg fővárosunkba, melly ezentul Erdélyi fővárosa is, 's fens. főhőgnádor kir. helytartónkat kérendik meg, hogy azon erdélyi országgyűlésre, mellyen a' külszszakad erdélyi nemzet utolsó ülését tartandja, megjelenni, 's hathatós befolyását az unió azzonali létre hozására gyakorolni méltóztatnék.

István főherceg nélkülözhetlen tényezője volt parlamentarism-kormány nyereségünknél. Őt az istenség jó kedvében, a' legveszélyes időben adá nemzetünknek támaszul, vigasztalóul. E' fontos és férfiu meghallgatandja erdélyi testvérünk kérését, 's a' reform nagy művét, mellyet Pozsonyban dicsőség teljesen megkezdett, Kolosvárott épen olly lelkesületen folytatandja.

A' küldöttség tagjai csütörtök este fényes fáklyászenével tiszteltetnek meg nemzetőreink, 's fiatalágunk által. — Szerencsétleneknek tartjuk magunkat, hogy szeretteink nyilvános megtisztelésére illy kopott demonstrációhoz kell nyulnunk.

Pest april 29kén.

Temesvármegye közönsége folyó hó 4ik napján Temesvárott, mint a' megye székhelyén közgyűlést tartott.

Rendes évnegyed közgyűlés volt ez; az eddigiektől csupán ama nevezetes pontban térve el, hogy itt a' rendek sorában a' nép is, mint a' hatósági élet egyik tényezője föllépett, 's hivatása szerint szerepelt.

A' megyének tisztújítási határideje elmúlt.

A' tisztikar használva az alkalmat, mit a' közgyűlés nyújtott, illető hivataláról öszszevéve, és egyenkint lemondott.

A' megye magistratuális személyzet nélkül maradt. Nem volt alispán, se szolgabíró, se eskütt, se csendőr se semmi.

Ha ez állapoton a' megye közönsége nem segít, — mi egyébiránt kötelességében áll, megszűnik a' közigazgatás, nem leend igazságszolgáltatás.

Mi természetesebb ezek nyomán, — mint hogy a' rend felbomlik, a' törvények iránti tisztelet felmondatik, 's anarchia, fejtelenség lép föl, mikor aztán isten legyen irgalmas, kegyelmes ama népek, melly a' bánási ráczok, és illyek közt tanyáz.

Tiszteket választani kell. Ezt a' közgyűlés elhatározá.

De miként? — A' megye főispánja Tihanyi a' pesti septemvirségergét letéve főispáni hivatalának gyakorlását, 's a' megyét elhagyá.

Ambroz báró, mint adminisztrátora az előbbinek, megcsipetvén kissé a' martiusi széltől, melly Bécsből is Pest-ről is egyiránt zúdult a' pozsonyi nagy urak szállására, temesmegyei főispáni helyetteségéről okiratilag lemondott.

Lemondó levelét nem azon abszolút hatalomhoz küldé, melly őt a' megye nyakára az ősi törvények letiprásával erőszakolta, hanem küldé a' megyéhez, mellynek ő törvénytelen elnöke továbbra lenni nem akar.

A' lovagiasság elleneinkben is tiszteletet érdemel. — Egyetlen adminisztrátor tudunkra, ki hivatala törvénytelenességét elismervén, önként mondott le arról.

A' megyei közönség tehát nem bírt elnökkel, ki a' választást vezesse. — A' választásnak pedig a' főnebbi kényszerítő okok miatt megkelle történnie rögtön.

Kiindulási pontul vétetett ennél fogva az új törvények iránya. —

Hét tagból álló választvány állítottat össze olly egyedekből, kik megválasztatni nem akarnak. Ezek tevék meg a' tanácskozány befolyása 's ajánlatával a' kijelölést, 's e' kijelölés rende szerint a' megyei közönség jogainak minden megszorítása nélkül választott.

A' tisztikar meglelt, fölesketetett, 's a' közönség olly elégtlenül, mint még tisztújításról nem — tért haza övének körébe, hogy azok is osztályosi legyenek a' nap örömeiben 's élvezzék a' reményt, melly egy szebb jövő életsugarát lö-

velli a' jelen nemzedékre.

A' kebel e' magasztos érzelmét kiszakíták önkezüleglelkökből azok, kik a' bukott kormány rabeszközeiként annak minden törvénytelenességét bálványozni szokták; kik a' megye gúnyára uszupálták annak jogait, nepotismus 's pártliga útján elzárva tarták hivatal-állásait, 's hangosan gratuláltak a' kormány minden törvénytelenességére.

Ezen clubb — az avas conservatismus potenciája, — melly a' részek viszszaecatlását rendelő törvényt egyik mult évi utasító közgyűléséből elég hazafiatlan volt elhamarkodásnak káromolni, most ama tisztujtást megsemmíttetni sürgeti.

Nem tudjuk, miként határozand a' miniszterium e' tárgyban, de annyit bizodalommal, 's praecoepálási vád nélkül ide jegyezhetünk, miként a' választás által törvény nem sérteget, rendkívüli végrehajtását a' rendkívüli események mentik, 's hogy e' választásban — három nepotikus ligát kivéve — az öszszes megyei közönség megnyugszik.

Megsemmítése tehát nem lenne egyéb, mint az alkotvány sáncaiba bevett népek egyenes hadu z e n e t, desavonirozása a' forradalomnak, mit a' miniszteriumnak cselekednie akkor se lenne tanácsos, ha annyikatonával és pénzzel bírna, mint mennyivel nem bír, 's ha olly járt ösvényen haladhatna, mint minő járattanon 's göröngyösön kell lépegetnie.

Megvagyunk győződve, hogy ezt a' miniszterium nem teszi; de azt se tegye, hogy instáljon.

S z e m e r e Bertalan midőn belügyminiszterre nevezetett, a' nemzet és nép bizalma felé hajult.

Ez nagy erő, dicső támasz.

Mirevaló tehát azon guszulirozás, hogy Szabó és Lukács temesi pecsovicsok folyamodását ahelyett, hogy simpliciter félre tenné, minttelt az ő patrjukbeli obscurus kormány egész megyék igazságosabb föliratával, még kéri őket annak kegyes viszsza vételére.

Megvalljuk, e' belminiszteri politikát nem értjük. A' többség a' miénk az erő is a' miénk, az igazság is a' miénk: ennek föltétlenül könyörgés nélkül kell kormányoznia. És azért a' belminiszter ama két individuum folyamodását, mint helytelen félreteendő, mert:

A' temesmegyei tisztujtás a' megyei választásokat eltiltó törvény hozatala előtt tartott meg.

Szentelése pedig csak f. hó 10kén ment végbe.

Kihirdetése még most se történt meg.

Főispánja, helyettese a' megyének nem volt. Tisztjei se voltak. —

Quo ius sürgethetik hát önök a' választás megsemmítését? —

Hivatalt akarnak önök? Azt ezentul meg kell érdemelni. Hízlegésért, gratulációért, 's az alkotványos jogok ledurrogolásáért többé nem osztogatnak zsíros falatokat.

Az önkénykedés napja letűnt, 's helyette a' szabadság — az igazság napja viradt fel.

Nekünk jó reggelt, önöknek jó éjszakát.

Unio Erdélyi el. (Folyt.)

Az első (1) föltétel első ágára nézve nyugoltak lehetnek polgártársaink: nemzetiségök elnyomatni nem fog. Municipális önállóság is fön fog tartatni olly értelemben, mint az az újabb státustani nézetekkel, a' felelős miniszteriumi kormányrendszert megler, hogy t. i. minden község, valamint minden hatóság kisebbszerü 's csak magát illető ügyeit, mint a' mellyeket legközelebről 's legjobban ő ismer, a' lehető legnagyobb szabadságban 's önállósággal magavégezhesse; az ollyak ellenben, mellyek akár fontosabb voltak, akár a' felelős kormány philosophiájánál, a' közkormányzat egységénél és öszszhangzásánál fogva a' községek vagy hatóságok jogkörén kívül esnek, törv. hozás és miniszterialis rendelkezés tárgyai legyenek. Melly axiomát az iménti föltételek 2kára is kérjük alkalmaztatni.

A' municipiumoknak széles hatáskört szabni, végrehajtói hatalom mellett egyszersmind bírói és statutarius hatalmat, helyszerü törv. hozási joggyakorlatot engedni, hajdanta helyén lehetett. A' t. hozás ugyanis a' népek és státuskormányzás ifjú korában, midőn még írott törvények nem igen voltak, figyelmét inkább csak a' hon védelmére, a' személy- és vagyonbiztonság körüli, nagyobbara általános rendelkezésekre fordíthatván, azoknak kiegészítése, alkalmazása, öszszes ügyeiknek statumok újani rendezése, csaknem egészen a' municipiumokra volt bízva. Gyenge középponti kormány mellett természetes, hogy erős municipalitásoknak kellett lenni. Ma másképp vannak a' dolgok. Ma a' municipiumok gondjait a' státus vette magára. Ma rendszeres codexek határozzák el a' hon öszszes és a' polgárok külön viszonyait. Ma a' t. hozások, a' miniszteriumok teendője a' státusélet minden ágait rendezni, a' nemzet szükségait egyszólván ellesni és kielégíteni, a' közhojtásoknak országosan hozandó törvények által elébe menni; szóval mindazon kérdésekben, mellyek az állodalmat egészben, sőt csak egy helységnél, egy hatóságnál is nagyobb részben érdeklik, a' köz t. hozás útján intézkedni. Azon időt, hogy a' státusbirtokokat és jövedelmeket t. hozáson kívül a' kamara, az adót a'

főkormány, a' szász nemzet dolgait az universitas, a' székelyekét az agyagfalvi gyűlés 'sat. rendezzék, hálaistennek, örökre lejárta!! Te endi mindezt a' képviselői országgyűlés 's a' miniszterium. Ók kormányozni, természetesen az általunk hozandó törvények szerint, mi pedig engedelmességek fogunk. 'S hogy, a' mennyiben e' nézetekkel a' mi municipiumaink 's természetesen szász polgártársinké is meg nem egyeznek, változást szenvedni, a' kor fejleményeihez módosulniok kell, tehát ennyiben régi állapotjokban megmaradniok teljes lehetlen, nem kell mondanunk... Még inkább áll ez a'

Második (2) föltétel első felére nézve. Hogy statutarius jogot felelős miniszterium mellett másképp, mint főlebb érintők, egyes törvényhatóság is helyesen nem gyakorolhat, kimutattuk; annál kevésbbé teheti pedig ezt, és pedig még az egyes községekre és hatóságokra nézve imént megengedett módon sem, egyes osztály, népfaj, vagy nemzet. Azon egy ország polgárainak külön 's ollyan jogai és érdekei, mellyek csak őket illetik, általuk birathatók, tehát a' mellyeket kizárólag ők lennének bivatva municipális uton rendezni, nem lehetnek. Ez a' t. hozás körébe vágna, annak tekintélyét kisebbitené, az állodalom sorsa fölötti rendelkezést osztályok kezébe játszaná, szóval nem egyéb lenne, mint státus in statu. Mert a' statutarius és köztörvényhozási jog között a' kellő határt eltalálni, embernek nem áll hatalmában. De sértené is illy monopolialis jog a' többi polgárokat, irigységre, gyanura adna alkalmat, féltékenységre, gyűlölködésnek nyitná föl keblökben keserü forrását, 's idézné elő azon eredményeket, minőket separatismus, kiváltság és monopolum, bár minő alakban nyilvánkozzék, — mindenhol és mindenba előidézni szokott.

Alkalmazuk csak.

A' szász egyetem statutarius uton, a' törvényhozás ellenére, a' nemszász ajkúakat a' királyföldön birtoklástól több ízben kizárni próbálta. A' politikai jogokat tetleg csak szászokra és lutheránusokra szorította. A' kir. táblai hites ügyvédeknek a' királyföldön nem ügyöködhetését (míg az egyetem előtt is censurát nem tesznek) egyoldalú kir. leirat által kieszközölte. Az ispánválasztást, valamint 1792b. és 1805b. a' regulativum punctumok által községeit, adminisztratívonalis, oeconomiai és politikai öszszes viszonyait törvényhozási uton kívül rendezte. Pár évvel ezelőtt a' magyar nyelveni beadványokat a' királyföldön eltiltotta. Az országba, az ország belégyezésén kívül, legkivált numericus gyarapodásáért, ezzeret meghaladó idegent hívott be. Az erdők szabályozására, istállózás behozására lépéseket tett 'stb. És mindezt azért tette, mert törv. hozásunk gyenge volt, 's mert a' magyart Kolowrat, és prout praetenditur, Rosenfeld Lajos kormányozta. — Már hogy e' hatáskörében az egyetem tovább is megmaradjon, képzelnem se lehet.

De menjünk tovább. A' szász egyetemenél és magistrátusoknál más mint szász, és más mint lutheranus nincs, protestánsok és katolikusok minden jogokból kizárva, ezéhekbe idegent csak felsőbb parancs után 's akkor is bajosan vesznek be, pedig a' törvény királyföldön polgár és polgár között különbséget nem ismer. A' magyar és oláh szászok között idegennek tekintetik. Legújában kiterjeszték ugyan a' polgári jogokat az oláhokra olly föltétellel, hogy németekké legyenek. Azonban a' magyarokat most is kifelejték a' kegyelem osztásból. Ismét kérjük: „megmaradhat e' ez abnormis állapot a' királyföldön akkor, midőn az öszszes birodalom jóllétéért Erdély önállásáról, a' nemesség roppant kiváltságairól lemond, a' közterhek viselését elvállalja, birtok nagyobb részét a' népek engedi, szóval törvényeken alapuló, ezredéves társadalmi fényes állását elhagyván, a' legutolsó napszámmal, a' legnagyobb polgártársinkat: „most és ekkor akarhatnának e' ök, a' kiváltságos nemességnek gyomruk-ból gyűlöli, egy új castát, egy polgári aristocriatiát teremteni most, midőn a' haza kiváltságos osztálya minden jogait osztályra bocsátotta, midőn áldozatokat tett, minőt a' világtörténet nem mutat, most akarják ők válaszfalaikat még magasabbra emelni, magukat izolálni, kiváltságaikat tovább is monopolizálni, bitorlott jogaikat, szabadság- és közjóellenes institutiókat, szóval nyomorult status quo-jukat még ezutánra is föntartani? —

Jól van, ám kisértsék meg! Majd meglátjuk: a' szabadság erősebbé vagy az osztályszellem, az idő hatalma, a' népek szava győz e, vagy egyes osztályok boldogtalan eröködése?

A' harmadik (3) föltétel első fele jelenlegi állapotában szintugy nem maradhat. Mert hiszen az már ezerszer bebizonyított tény, hogy széles e' világon igazságtalanabb igazságszolgáltatók és végrehajtó tiszték, kivált az oláhokra nézve, nincsenek, mint a' szász kreisinspectorok: szakasztott másai a' mi szolgabíránkknak fölkint Hunyadmegyében! Hogy az ispán legyen az igazgatásiakban legfőbb hatóság, 's tőle a' folyamodás, a' miniszterium elkerülésével, egyenesen az uralkodóhoz, olly kívánság, melly absurdumnak is sok. Hiszen eddigelé a' kormányzókat nem kerülték el, némely esetekben a' kir. táblát

sem. Tehát még új hódításokat kívánnak tenni, még az eddigi függetlenségét is tovább törekednek? Jó, jó! Majd meglátjuk.

Hilyen a (4) föltétel utolsó fele is. Az elsőre azonban, minthogy sok jó oldalait ismerjük, örömet szavazunk. Harmadikba hozván természetesen a' miniszterium által dolgozó magyar polgári codexxel.

Az (5re) azt jegyezzük meg: isten ne vigyen az erdélyi részletes országgyűléstáratás kísérletébe, de szabadítson meg az eddigitől is mentülebb. Hajh mert gonoszak valának a' mi napjaink, az erdélyi külön gyűlésezés, és azalatt a' bécs-erdélyi kormány alatt!

A' (6ra) utalván, egyszersmind a' 2ik pontra tett észrevételinkre, azt mondjuk: miszerint jogok és terhekre nézve hazánkiai között nem sokára igazság fogván szolgáltatni, 's ekép a' szabadság mindennemű kiváltságok eltörlésével mindnyájunk közös birtoka leendő, megtámadástól félni nem lehet, tehát belvédelemre szükség nincs, 's a' mennyiben lenne, ezt kétségkívül a' nemzetországban fogja keresni és föltalálni a' nemzet. A' kormány részéről pedig nem fognak jöni, mint eddigelő megtámadások. „Ó a' miénk, törvényeink nekik szentírás, a' nép akarata istenszó, a' szabadság lángpallos. Nem félhetünk. Utóljára is, úgy hiszünk, hogy önöknek egy unio is elég. Miért kettővel bajlakodni. Hagyjuk el a' régit, ugysem igen boldogított. Hát ha jobbat ad isten az új alatt.

Igénytelen egyes véleményünk tehát oda megy ki: „miszerint a' mint az unio által hazai összes viszonyink változás alá jönek, egész Erdély ugyszólván új arcot öltend, regenerálódik; ugy kétségkívül a' királyföldi állapotoknak is, és pedig t. hozási intézkedés útján, az önök és mi közbejövésünkkel kell rendeztetni, az időben a' szabadság mai fogalmához idomítani, a' válaszfalaknak ledölni, az igazságtalan 's közjéllenes kiváltságoknak megszűnni, szóval a' magyar birodalom egyik polgárának a' másikhoz hasonlóvá lenni. „Mert csak politikai egyenlőség 's közszabadság az, mely az országok nyugalmát, erejét és fönlátását, a' népek jólétét és békességét biztosítja. Csak szabadelvű institúciók által lesznek a' birodalmak nagygyá, dicsővé. 'S mi isten után idetörekszünk.

Az első m. festészeti akadémiaát gyámoltó társulat részéről van szerencsém következőket jelenteni. 1. Még múlt évi novemberben lön bejelentve: Honn vármegyének részvény alapítványa 66 pfgóttal három egymásutáni évre, mi köszönettel fogadtott; legközelebb Arad városna évenkénti 20 pfgóttal ajánlott, Bács vármegye pedig 4 pfgóttal ajánlódott küldött be pénztárunkba; mindezekért köszönetet szavazunk a' nyilvánosság előtt. 2. A' 6 olajfestvényre történő sorshuzás, melyre eddig 635 pft jött be 15 pftnyi költség mellett, f. é. június 4kén d. e. 11 órakor menendvégehez a' társulati választvány jelenlétében a' festészeti akadémia szállásán. Addig is sorsjegyek 1 pftjával kaphatók Marasztóni Jakab fest. akad. tulajdonosnál és a' nemz. Muzéum kapusánál. — 3. Rimelyi Mihály főpát 5 db sorsjegyet a' társulat javára visszaajándékozván, az köszönettel vétetett. 4. A' főmaradandó sorsjegyekkel (összesen 1600 db volt megállapítva) a' társulat saját javára fog játszani. Költ Pesten, az april 4én tartott választványi ülésből 1848.

Ney Ferencz,
társ. id. titkár.

Gyakorlati német-magyar nyelvtan és ipartanodák számára, 2ik tanfolyam.

Azon részvét következtében, mellyel a' közönség gyakorlati nyelvtanom első és második kiadását fogadta, miután azokból rövid idő alatt több ezer példány elkelt, a' szóképzés és szókötés szabályait is hasonló gyakorlati módon összeszedtem, és könnyebbíttem em.

Ezen új tanfolyamban megkísérltem a' tanításra általánosan legcélszerűbb és legjobb tapasztalt gyakorlati módon a' szókötés és szóképzés, továbbá a' helyesírás, határozott, határozatlan, és rendhagyóigék bonyolódottsabályait könnyíteni és fölvilágosítani, úgy, hogy azok is tökélyesen megtanulhassák nyelvünket, kiknek kevesebb idejük van a' hosszadalmas és többnyire érthetlen tudós szabályokkal vesződni.

E' második tanfolyam, melly az elsőnek foglalása és kiegészítő része, néhány nap mulva sajtó alá fog kerülni 's olcsóságánál fogva nép és ipartanodák számára könnyen megszerkezhető leend.

Samarjay Károly.

Ó fensége az ország nádora főherceg István kegyeskedett a' pesti jótékony nőegyesület aziránt bizossá tenni, hogy azon 1000 pft. mellyekkel boldogult édes atya a' pesti jótékony nőegyesület törekvéseit évenként gyámoltotta, továbbá is ezen egyesületnek a' szegények közti kiosztás végett évenként kifizetett fog; valamint már az egyesület ezen kegyes jótéteményben a' boldogult nádor halála óta folytonosan részesült.

Ó fensége ezen kegyessége tanujele annak, hogy valamint ó fensége az ország igazságos kívánatai kivívása mellett erőlyben magát túlhaladni nem engedte, úgy a' felebaráti szeretet, a'

szenvedők iránti könyörület mezején 's a' nyomornak tetteges enyhítése mellett az elsőseget át nem engedi.

A' pesti jótékony nőegyesület azon számos szegények nevében, kik az említett kegyes jótéteményben részesülendnek, ó fenségének szives halálát szavaz.

Soltész Albert,
nőegyesületi titkár.

ORSZÁGGYŰLÉS.

April 7én d. e. 9 ór. tartott ker. ülés.

Legelőbb Kliegl folyamodása mutatott be, melly a' miniszteriumhoz utasítotték. Baranya követe pedig Pécs városának emlékiratát nyújtá be, mellyben az illető város bizodalmszavaz a' törv. hozásnak, egyuttal bezikkelyeztetését kéri. — Elkésett hang! — Ezekután a' közlekedési miniszter teendőjéről szóló törv. javaslat fölött ujtatték meg a' vita.

Szentiványi K.: Uraim! — ugymond — a' tanácskozás alá vett tárgy világos. A' nemzet miniszteriumától nem várhatja, hogy mint isten semmiből teremtsen valamit. Kezébe eszközöket kell nyujtanunk. E' tekintetből szóló nemcsak a' kívánt sommát, de nagyobbat is örömet megajánl, sőt a' kölcsöntől sem iszonyodik, főkép ha productív vállalatra fordítatik át, mint a' jelent. javaslat által czéloztatik. Ha a' vasut csak 3 pcentet jövedelmezne is, a' nyereség mégis kétségtelen, mert a' nemzet java hatalmasan előmozdítatik. A' közlekedési miniszter bizonyos sommát kíván, mit tőle nem tagadhatni meg, sőt hogy az adminisztráció egyéb ágai se szenvedjenek megakadást, többet is meg kell szavaznunk. Ez előzvények után szóló a' vonalok iránt kezdett értekezni. A' pest-fiumei és szolnokdebreczeni vonalakat kiemelöleg ajánlá: a' vidékiek közül pedig a' miskolczrosnyóit tartá mulhatlanul megépitendöknek. Fölemlité az ott virágzó kereskedést, föl a' a' gőmőri vasgyártást, opálbányászatot 'stb.

Olgyay T. Csak az aggodtatá, hogy ha a' vasutakra 10 millió kívántatik, hát még a' többi teendők mennyi költséget fognak igényelni? A' vonalok közül megnevezni egyedül a' pest-fiumeit akarná, mert az birja az egész ország rokonszenvét, a' többi vonalok iránt — ugymond — határozzon a' jövő törvényhozás.

Pázmánydy: Ugy vélekedik, hogy csak az összes adminisztrációra kért költségek iránti tárgy lehet miniszteri kérdés, a' közlekedésre szántak megtagadásával még bizodalmtalanság nem szavaztatik. Jelen törvény az országot érdeklí, ha nemis a' miniszteriumot, és ép az ország érdekéből szavazandó meg a' 10 millió, ugy, miként a' törv. javaslatban kérétek. Sokan a' papirosoktól félnek, de jelen esetben a' félelem alaptalan, miután a' papirosok maradandó productív alapjuk leend. Kölcsöntervet sem nyujthat be most a' miniszterium, mert azt sem tudja még, vajjon maga boesát é ki papirosokat, vagy valamely banquierrel egyezkedésre lép. A' kamat egyik esetben sem határozható meg előlegesen. Más országban is csak a' sommára nézve adnak meghatalmazást. Végül ohajtaná, ha egy vonal se említették meg.

Szentkirályi: Ohajtotta volna, hogy a' t. javaslat ne terjesztessék a' ház elé, mivel a' törvénynek csak ingressusa áll tisztán, és mert a' miniszterek egyike miniszteriális kérdéssé tev. Illy helyzetben a' t. javaslatot elfogadni 's elvetni egyiránt bajos, mert a' miniszteri változás most volna legveszélyesb. Az 1836: 25, eltörlését szükségesnek tartja, mert épségbentartandó azon elv, hogy minden egyes vasutvonatra külön adassék az orsz. gyűlés által engedély, és hogy a' státus maga építhessen vasutakat. Ennyitalapnak tart, a' javaslat többi része még nem érett meg. Ezek megjegyzései után némi módosításokat ajánlott, majd végül a' miniszteriumot figyelmezteté, hogy az ellenvéleményt tüni korán tanulja meg. Egyébiránt megszavazza a' tiz milliót.

Még néhány szó emelkedett többnyire módosítást ajánló a' t. javaslat irányában. Mikre Szécheny köv. válaszolt: Miután felelősségéről volt szó, mi egyedül személyére vonatkozik, válaszolnia kell. Ha jövő orsz. gyűlésen kérdeni fogják, miért nem csinált többet, azt mondandja, mert eszközt nem adtak kezébe: de ha minden argumentumtól lön nem hozott javaslata védelmére, akkor felelős leend maga előtt. Előtte Magyarország fölvirágoztatása van kérdésül 's meggyőződése szerint, ha valamely ország financiaja jó lábón áll, akkor minden kedvezőleg halad elő. Némelyek általános budgetet kívánnak. Majd előfordul az is máskor, melly alkalmasint 100 millióra fog rugni, mert ha csatát akarunk nyerni, minden factort mozgásba kell hoznunk. Szerinte ha belátása nyomán nem működhetik, ha kezeit előre megkötik, és még is kívánnak valamit, olly felelősséget háritnak reá, mellyet elválni lehetetlen. Pénz nélkül mit csináljon? A' tegnapi viták még a' kedvet is jól lehangolák. Pestmegye egyik követe azt mondja: kár volt illy alakban terjeszteni elő a' javaslatot, 's abból miniszteri kérdést csinálni, mert ezek ellentétben vannak. Ha az ember sikert akar, bizony kissé neki tüzesül, ó legalább mindenkülöltüri a' hevet, ha látja, hogy igaz van. Ó javaslatát miniszteri kérdésül nem tev. de ki kelle mondania, hogy hivatalát tétlenül nem viselheti. — A' financiaiához szabad kéz szükséges, hogy a' hazában a' rend meg ne bomoljék — A' dolog fötengelye az, hogy bizonyos somma előteremtésére

hatalmaztassék föl az összes ministerium. Csupán vasutakra kell 10 millió, hogy confusio ne legyen, hogy átalakulásunk biztositassék. E' transennalis állapotban a' kenyérvesztettek foglalatosság nélkül nem hagyhatók. De ha eszközt nem adnak kezébe, tőle csudákat ne várjanak; ó pedig dolgoztatni akarna a' gyárakban, dolgoztatni ásoválkapával 'sat. Némely módosításokat elfogadni ajánkozik, különösen, hogy a' vasutakra 8, a' vízszabályzásra pedig 2 millió fordítandó legyen.

A' törvényjavaslat el is fogadtott.

Rónay a' catholicusok petícióját nyujtja be, melly Deák indítványára conferentiába vitetett, hol azonban a' többség máskorra halasztandónak véleményezé a' hosszúsas tanácskozást igénylő ügyet.

Házmán Buda város azon kívánságát jelenté, hogy a' két főváros egyesitessék. A' kívánat sürgölése belügyminiszterhez utasítottott. —

Fölvastattak a' József nádor érdemeiről és István nádorrá választásáról szóló törvényczikkelyek. Ezután határozatilag magyarátott az 1844: 11 az országgyűlési szállásokat illetőleg.

A' Jászkerületek ujkövetei bemutatattának. —

A' kerületi ülésben bevégzett tárgyak rögtön országos ülésbe vitettek át, hol szokás szerint egyszerű maradjon elfogadtattának. —

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Párizs, april 19. Ha az ideiglenes kormány első lépésében irtózott a' nemzeti gyűlés jogába avatkozni, megtanította most az idő 's körülmények rohamra minden habozást félretenni. Valóságos dictátorságot gyakorol, törvényeket változtat, adót töröl és újat hoz be. Eleinte a' tanács szétosztalását kizárólag a' nemzeti gyűlésnek hagyta fen, később egyes bírák fölüggesztésével tetteg kérdésre hozta, 's végre a' köztársasági szerkezettel meg nem egyeztetetőknek nyilatkoztatta. Mondatott a' J. des Débats-t a' kormány megnyerte, hanem ezen eljárást a' régi miniszteriális lap nyilván rosszalja. Nagyobb tetszéssel fog fogadtatni azon csapás, mellyel a' kormány most a' városi adóra czéloz. Azon tekintetből, hogy a' nép táplálása a' köztársaság első gondjai közé tartozik 's hogy legfontosabb olly élelmi szereknek árát kissebbíteni, mellyek a' munkások phisikai erejének nagyobbítására szolgálnak, határozza: Párizsban az octroitartozás fölüggesztetik a' vágómarhánál, és ennek helyébe lép fokozatos adó a' tulajdonra és lakókra, kik 800 frankos szept tulhaladó lakásokat bírnak, adó a' luxus kocsiakra, kutyákra és házi cselédekre, ha egy család egynél többet tartana. Ezen rendszabály nem sokára a' megyékre is kiterjesztetik. Az ital-adó megmarad, de miután az a' különböző minőséget nem egyaránt terheli, a' munkások borától 100 proc. kamat, italtól pedig 5—6 proc. fizettetik, tehát legrövidebb idő alatt ebben is új határozat ígértetik, mellyben az aránylagos egyenlőségi elv fog alapul szolgálni, hogy a' munkások egészséges és erős italt nyerjenek, minél a' hamisítás nem legkeményebben fog megtiltatni.

Holnapra van hirdetve a' zászló osztogatás testvériség végett, vagy is a' népek kibékülése a' katonasággal. Mindenféle hivatal elsőtől utolsóig ezen ünnepélynél megjelenik. Még a' zászló osztogatás tart. perczenkint fog egy ágyu ellövetni, azután szemle fog tartatni.

A' toulousei fegyvertár parancsnoka fölszóllítottott 450 ágyu azonnali elküldésére Caliber és Bourgesbe.

A' megyék kizárólag nem fogadják el a' főváros indítványait. A' marseillei választó lajstromon a' nemzeti gyűlésre Thiers és Berryer nevei állanak, Lamartine mellett, fölül. Thiers olyannak festetik, mint ki a' köztársaság épületének új fölépítését vezesse, mint az ország egyik fő képessége kormányzasi, pénzügyi, diplomatikai, tengerészeti, és hadügyi tekintetben. Párizsban a' kijelöltek formaszertint kathekizáltatnak. (Folyt. köv.)

NÉMETORSZÁG. A' német szövetség jelölt fejei-ként emlegettetnek Berlinben: a' badeni nagy herczeg, a' würtembergi király, 's a' bajorok király. — Az orosz hadsereg néhány mértöld távolságra a' német határoktól megállapodott azon számos szökések miatt, mik a' seregben napi renden vagynak. A' muszka czár ó felsége az újabb párizsi, bécsi 's németországi hírekre annyira megijedt, hogy minden hadi kézsületeket abban hagyatni rendelé, anélkül is a' világtapszalatok híjabavalóknak mutatják azokat. Ó felsége is hinni kezdi már, hogy a' nép szava isten szava.

Bécs april 10kén. A' velencei köztársaság ellen működő osztrák hadsereg vezére gr. Nugent Isonzot állépte 's Velence elleni hadjárást megkezdette, mihelyt Nugent hadsergeit d' Aspre b. 2ik táborstétével egyesítendi, azonnal remélni lehet, hogy a' háboru élesebb szimben fog mutatkozni. — A' sardini királynak Ausztria elleni hadüzenetét az angol kormány nem csak rosszalja, de követe által ki is jelenteté, mikép azon esetben, ha savoyei tartomány, vagy Genua magát a' turini hatalomtól függetleníteni megkísérlené, e' kísérlat ellen Anglia legkevesebbet sem cselekednék.

A' székely nemzet hős tetteiről egész könyveket jegyzett föl a' történet. A' jelen 's jövő nemzedék büszkén vallja őket őseinek. — De nagy tettei koronájába a' legértékesebb gyöngyöt akkor illeszté, midőn a' kor szent ihletére fölkelte-sülve Kolosvárott termett, kötelességére figyelmeztető ama kevély kormányzót, kit a' táblabírói világ még népszerűnek is mondott. —

A' székely nemzet kivívta azt, hogy gr. Teleki József Erdély gubernátora, nem várva a' bécsi hosszadalmas uton leérkező kir. választ, a' háromnemzet országos gyűlését ki- hirdeté.

A' szép Erdély hegyei és rónái viszhangozák a' lelkesedésnek amaz örömhángját, mellyel a' nép e' kihirdetést mint az annyiaiktól ohajtott egyesülés antiphonáját üdvözlé.

E' hang Bécsig hatott, sokkal gyorsabban 's nyomatékban, mint a' panaszok, miknek igazsága a' burocraták-tól ezélt kikacagatott.

Józsika Samu megrettent reá, és resignálta udvari kanczellári hivatalát. Ez minden jöttét lélekre kellemesen hatott.

A' derék erdélyiek pedig a' tettek e' szép korában mit se akarván fölhasználatlanul hagyni, mi a' magasztos célhoz egyegy lépéssel közelebb vezethet, küldöttséggel jelentek meg fővárosunkba, melly ezentul Erdély fővárosa is, 's fens. lógh nádor kir. helytartónkat kérendik meg, hogy azon erdélyi országgyűlésre, mellyen a' különszakadt erdélyi nemzet utolsó ülését tartandja, megjelenni, 's hathatós befolyását az unió azzonali létre hozására gyakorolni méltóztatnék.

István főherceg nélkülözhetlen tényezője volt parlamentis-kormány nyereseményünknek. Őt az istenség jó kedvében, a' legveszélyes időben adá nemzetünknek támaszul, vigasztalóul. E' fenséges férfiú meghallgatandja erdélyi testvérink kérését, 's a' reform nagy művét, mellyet Pozsonyban dicsőség teljessé megkezdett, Kolosvárott épen oly lelkesülten folytatandja.

A' küldöttség tagjai esütörtök este fényes fáklyászenével tiszteltetnek meg nemzetőreink, 's fiatalságunk által. — Szerencsétleneknek tartjuk magunkat, hogy szeretteink nyilvános megtisztelésére illy kopott demonstrációhoz kell nyulnunk.

Pest april 29kén.

Temesvármegye közönsége folyó hó 4ik napján Temesvárott, mint a' megye székhelyén közgyűlést tartott.

Rendes évnegyédes közgyűlés volt ez; az eddigiektől csupán ama nevezetes pontban térvén el, hogy itt a' rendek sorában a' nép is, mint a' hatósági élet egyik tényezője fölépelt, 's hivatása szerint szerepelt.

A' megyének tisztújítási határideje elmúlt.

A' tisztikar használva az alkalmat, mit a' közgyűlés nyújtott, illető hivataláról öszszevéve, és egyenkint lemondott.

A' megye magistratuális személyzet nélkül maradt.

Nem volt alispán, se szolgabíró, se eskütt, se csendőr se semmi.

Ha ez állapoton a' megye közönsége nem segít, — mi egyébiránt kötelességében áll, megszűnik a' közigazgatás, nem leend igazságszolgáltatás.

Mi természetesebb ezek nyomán, — mint hogy a' rend felbomlik, a' törvények iránti tisztelet felmondatik, 's anarchia, fejtelenség lép föl, mikor aztán isten legyen irgalmas, kegyelmes ama népek, melly a' bánási ráczok, és illyrek közt tanyáz.

Tiszteket választani kell. Ezt a' közgyűlés elhatározá.

De miként? — A' megye főispánja Tihanyi a' pesti septemvirségért letévé főispáni hivatalának gyakorlását, 's a' megyét elhagyá.

A m b r o z y báró, mint adminisztrátora az előbbinek, megcsipetvén kissé a' martiusi szélétől, melly Bécsből is Pest-ről is egyiránt zúdult a' pozsonyi nagy urak szállására, temesmegyei főispáni helyetteségéről okiratilag lemondott.

Lemondó levelét nem azon abszolút hatalomhoz küldé, melly őt a' megye nyakára az ősi törvények letiprásával erőszakolta, hanem küldé a' megyéhez, mellynek ő törvénytelen elnöke továbbra lenni nem akar.

A' lovagiasság elleneinkben is tiszteletet érdemel. — Egyetlen adminisztrátor tudunkra, ki hivatala törvénytelen-ségét elismervén, önként mondott le arról.

A' megyei közönség tehát nem birt elnökkel, ki a' választást vezesse. — A' választásnak pedig a' főnebbi kényszerítő okok miatt megkelle történnie rögtön.

Kiindulási pontul vétetett ennél fogva az új törvények iránya. —

Hét tagból álló választvány állítottott öszsze oly egyedekből, kik megválasztatni nem akarnak. Ezek tevék meg a' tanácsközvény befolyása 's ajánlatával a' kijelölést, 's e' kijelölés rende szerint a' megyei közönség jogainak minden megszorítása nélkül választott.

A' tisztikar meglett, fölesketetett, 's a' közönség oly elégtlenül, mint még tisztújításról nem — tért haza övének körébe, hogy azok is osztályosi legyenek a' nap örömeiben 's élvezzék a' reményt, melly egy szebb jövő életsugarát lö-

velli a' jelen nemzedékre.

A' kebel e' magasztos érzelmét kiszakíták önkézülegtelkőkből azok, kik a' bukott kormány rabeszközöként annak minden törvénytelen-ségét bálványozni szokták; kik a' megye gúnyára usurpálták annak jogait, nepotismus 's pártliga útján elzárva tarták hivatal-állásait, 's hangosan gratuláltak a' kormány minden törvénszegésére.

Ezen clubb — az avas conservativismus potenciája, — melly a' részek viszszacsatolását rendelő törvényt egyik mult évi utasító közgyűléséből elég hazafiatalan volt elhamarkodásnak káromolni, most ama tisztújítást megsemmíttetni sürgeti.

Nem tudjuk, miként határozand a' miniszterium e' tárgyban, de annyit bizodalommal, 's praecupulási vád nélkül ide jegyezhetünk, miként a' választás által törvény nem sér-tetett, rendkívüli végrehajtását a' rendkívüli események mentik, 's hogy e' választásban — három nepotikus ligát kivéve — az öszszes megyei közönség megnyugszik.

Megsemmítése tehát nem lenne egyéb, mint az alkotvány sáncaiba bevett népek egyenes h a d ü z e n e t, desavonirozása a' forradalomnak, mit a' miniszteriumnak cselekednie akkor se lenne tanácsos, ha annyi katonával és pénzzel bírna, mint mennyivel nem bír, 's ha oly járt ösvényen haladhatna, mint minő járatalon 's göröngyösön kell lépegetnie.

Megvagyunk győződve, hogy ezt a' miniszterium nem teszi; de azt se tegye, hogy instáljon.

S z e m e r e Bertalan midőn belügyminiszterre nevezetett, a' nemzet és nép bizalma felé hajult.

Ez nagy erő, dicső támasz.

Mirevaló tehát azon gatszülőzés, hogy Szabó és Lukács temesi pecsovicsok folyamodását ahelyett, hogy simpliciter félre tenné, mint telt az ő patrykbeli obscurus kormány egész megyék igazságosabb föliratával, még kéri őket annak kegyes visszavételére.

Megvalljuk, e' belminiszteri politikát nem értjük. A' többség a' miénk az erő is a' miénk, az igazság is a' miénk: ennek föltétlenül könyörgés nélkül kell kormányoznia. És azért

A' belminiszter ama két individuum folyamodását, mint helytelent félre teendő, mert:

A' temesmegyei tisztújítás a' megyei választásokat el-töltő törvény hozatala előtt tartatott meg.

Szentelése pedig csak f. hó 10kén ment végbe.

Kihirdetése még most se történt tén meg.

Főispánja, helyettese a' megyének nem volt. Tisztelei se voltak. —

Quo iure sürgethetik hát önök a' választás megsemmí-tését? —

Hivattal akarnak önök? Azt ezentul meg kell érdemelni. Hízegésért, gratulációért, 's az alkotványos jogok ledurungolásáért többé nem osztogatnak zsíros falatokat.

Az önkénykedés napja letűnt, 's helyette a' szabadság — az igazság napja viradt fel.

Nekünk jó reggelt, önöknek jó éjszakát.

Unio Erdélylyel. (Folyt.)

Az első (1) föltétel első ágrára nézve nyugottak lehetnek polgártársaink: nemzetiségök elnyomatni nem fog. Municipalis önállóság is fön fog tartatni oly értelemben, mint az az újabb státustani nézetekkel, a' felelős miniszteriumi kormányrendszerrel meglér, hogy t. i. minden község, valamint minden hatóság kisebbszerű 's csak magát illető ügyeit, mint a' mellyeket legközelebből 's legjobban ő ismer, a' lehető legnagyobb szabadságban 's önállósággal maga végezhesse; az olyak ellenben, mellyek akár fontosabb voltak-nál, akár a' felelős kormány philosophiájánál, a' közkormányzat egységénél és öszszhangzásánál fogva a' községek vagy hatóságok jogkörén kivülesnek, törv. hozás és miniszteriális rendelkezés tárgyai legyenek. Melly axiomát az iménti föltételek 2kára is kérjük alkalmaztatni.

A' municipiumoknak széles hatáskört szabni, végrehaj-tói hatalom mellett egyszersmind bírói és statutarius hatalmat, helyszertörv. hozási joggyakorlatot engedni, hajdanta helyén lehetett. A' t. hozás ugyanis a' népek és státuskormányzás ifju korában, midőn még írott törvények nem igen voltak, figyel-mét inkább csak a' hon védelmére, a' személy- és vagyonbiz-tosság körüli, nagyobbára általános rendelkezésekre fordít-hatván, azoknak kiegészítése, alkalmazása, öszszes ügyeinek statumok utján rendezése, csaknem egészen a' municipiumokra volt bízva. Gyenge középponti kormány mellett természet-es, hogy erős municipálisoknak kellett lenni. Ma másképp van-nak a' dolgok. Ma a' municipiumok gondjait a' státus vette ma-gára. Ma rendszeres codexek határozzák el a' hon öszszes és a' polgárok külön viszonyait. Ma a' t. hozások, a' miniszteriumok teendője a' státusét minden ágait rendezni, a' nemzet szükségait ugyszólván ellesni és kielégíteni, a' közhajtasoknak országosan hozandó törvények által elébe menni; szóval mind-azon kérdésekben, mellyek az állodalmat egészben, sőt csak egy helységnél, egy hatóságnál is nagyobb részben érdeklik, a' köz t. hozás útján intézkedni. Azon időt, hogy a' státusbir-tokokat és jövedelmeket t. hozáson kívül a' kamara, az adót a'

főkormány, a' szász nemzet dolgait az universitas, a' székelyekét az agyagfalvi gyűlés 'sat. rendezzék, hála istennek, örökre le-jártak!! Te endi mindezt a' képviselői or-szágyűlés 's a' miniszterium. Ők kormányoz-ni, természetesen az általunk hozandó törvények szerint, mi pedig engedelmességekni fogunk. 'S hogy, a' mennyiben e' né-zetekkel a' mi municipiumaink 's természetesen szász polgár-társinké is meg nem egyeznek, változást szenvedni, a' kor fej-leményeihez módosulniok kell, tehát ennyiben régi állapot-jokban megmaradniok teljes lehelten, nem kell mondanunk... Még inkább áll ez a'

Második (2.) föltétel első felére nézve. Hogy statutá-rius jogot felelős miniszterium mellett másképp, mint fölebb érintök, egyes törvényhatóság is helyesen nem gyakorolhat, kimutattuk; annál kevésbbé teheti pedig ezt, és pedig még az egyes községekre és hatóságokra nézve imént meg-engedett módon sem, egyes osztály, népfaj, vagy nemzet. A- zon egy ország polgárainak külön 's olyan jogai és érdekei, mellyek csak őket illetik, általuk birathatók, tehát a' mellye- ket kizárólag ők lennének hivatva municipális uton rendezni, nem lehetnek. Ez a' t. hozás körébe vágna, annak tekintélyét kisebbitené, az állodalom sorsa fölötti rendelkezést osztályok kezébe játszaná, szóval nem egyéb lenne, mint státus in sta-tu. Mert a' statutarius és köztörvényhozási jog között a' kellő határt eltalálni, embernek nem áll hatalmában. De sértené is illy monopolialis jog a' többi polgárokat, irigységre, gyanu-ra adna alkalmat, féltékenységre, gyűlölködésnek nyitná föl keblökben keserű forrását, 's idézné elő azon eredményeket, minőket separatismus, kiváltság és monopolium, bár minő alakban nyilvánkozzék, — mindenhol és mindenha előidézni szokott.

Alkalmazzuk csak.

A' szász egyetem statutarius uton, a' törvényhozás el-lenére, a' nemszász ajkuakat a' királyföldön birtoklástól több izben kizárni próbálta. A' politikai jogokat tetteg csak szá-szokra és lutheránusokra szorította. A' kir. táblai hites ügyvé-deknek a' királyföldön nem ügynökölhetését (mig az egye-tem előtt is censurát nem tesznek) egyoldalú kir. leirat által kieszközölte. Az ispánválasztást, valamint 1792b. és 1805b. a' regulativum punctumok által községeit, adminisztratívna-lis, oeconomicai és politikai öszszes viszonyait törvényhozási uton kívül rendezte. Pár évvel ezelőtt a' magyar nyelvi be-adványokat a' királyföldön eltöltötte. Az országba, az ország belégyezésén kívül, legkivált numericus gyarapodásáért, e-zeret meghaladó ideget hívott be. Az erdők szabályozására, istállózás behozására lépéseket tett 'stb. És mindezt azért tette, mert törv. hozásunk gyenge volt, 's mert a' magyart Kollowrat, és prout praetenditur, Rosenfeld Lajos kormányozta. — Már hogy e' hatáskörében az egyetem tovább is megmaradjon, képzelni sem lehet.

De menjünk tovább. A' szász egyetemenél és magistrá-tusoknál más mint szász, és más mint lutheranus nincs, pro- testánsok és katolikusok minden jogokból kizárva, székek-be ideget csak felsőbb parancsután 's akkor is bajosan vesz-nek be, pedig a' törvény királyföldön polgár és polgár kö-zött különbséget nem ismer. A' magyar és oláh szászok kö-zött idegennek tekintetik. Legújában kiterjeszték ugyan a' polgári jogokat az oláhokra oly föltétellel, hogy németekké legyenek. Azonban a' magyarokat most is kifejezték a' ke-gyelem osztásból. Ismét kérdjük: „megmaradhat e' ez abnor-mis állapot a' királyföldön akkor, midőn az öszszes bíroda-lom jóléteért Erdély önállásáról, a' nemesség roppant ki-váltságairól lemond, a' közterhek viselését elvállalja, birtoka nagyobb részét a' népeknek engedi, szóval törvényeken alapu-ló, ezredéves társadalmi fényes állását elhagyván, a' legutól-só napszámmal, a' legnyomorultabb pórszázsszal egy sorba áll? — Kérdjük józanabb szász polgártársinkat: „most és ek-or akarhatnának e' ők, a' kiváltságos nemességnek gyomruk-ból gyűlölt, egy új castát, egy polgári aristocriatiát teremte-ni most, midőn a' haza kiváltságos osztálya minden jogait osztályra boesátotta, midőn áldozatokat tett, minőt a' világ-történet nem mutat, most akarják ők válaszfalaikat még ma-gasabba emelni, magukat izolálni, kiváltságaikat tovább is monopolizálni, bitorlott jogait, szabadság- és közjóellenes institutioikat, szóval nyomorult status quo-jukat még ezutánra is föntartani? —

Jól van, ám kisértsék meg! Majd meglátjuk: a' szabad-ság erősebbé vagy az osztályszellem, az idő hatalma, a' népek szava győz e, vagy egyes osztályok boldogtalan erőködése?

A' harmadik (3) föltétel első fele jelenlegi állapotában szintegy nem maradhat. Mert hiszen az már ezerszer bebizo-nyított tény, hogy széles e' világön igazságtalanabb igazság-szolgáltatók és végrehajtó tisztek, kivált az oláhokra nézve, nincsenek, mint a' szász kreisinspectorok: szakasztott másai a' mi szolgabíráinknak fölkint Hunyadmegyében! Hogy az ispán legyen az igazgatásiakban legfőbb hatóság, 's tőle a' folyamo-dás, a' miniszterium elkerülésével, egyenesen az uralkodóhoz, öllkivánás, melly absurdumnak is sok. Hiszen eddigelé a' kor-mányszéket nem kerülték el, némelly esetekben a' kir. táblát

sem. Tehát még új hódításokat kívánnak tenni, még az eddigi függetlenségénél is tovább törekednek? Jó, jó! Majd meglátjuk.

Illyen a (4) föltétel utolsó fele is. Az elsőre azonban, minthogy sok jó oldalait ismerjük, örömet szavazunk. Harmadikba hozván természetesen a miniszterium által dolgozó magyar polgári codexszel.

Az (5re) azt jegyezzük meg: isten ne vigyen az erdélyi részletes országgyűléstartás kísérletébe, de szabadítson meg az eddigitől is mentületébe. Hajh mert gonoszak valának a mi napjaink, az erdélyi külön gyűlésezés, és azalatt a bécs-erdélyi kormány alatt!

A (6ra) utalván, egyszersmind a 2ik pontra tett észrevételinkre, azt mondjuk: miszerint jogok és terhekre nézve hazánkfiai között nemsokára igazság fogván szolgáltatni, 's ekép a szabadság mindennemű kiváltságok eltörlésével mindnyájunk közös birtoka leendő, megáradástól félni nem lehet, tehát belvédelemre szükség nincs, 's a mennyiben lenne, ezt kétségkívül a nemzetiségben fogja keresni és föltalálni a nemzet. A kormány részéről pedig nem fognak jöni, mint eddigelő megáradások. 'Ó a miénk, törvényeink nekik szentírás, a nép akarata istenszó, a szabadság lángpallos. Nem félhetünk. Utóljára is, úgy hiszünk, hogy önöknek egy unio is elég. Miért kettővel bajlakodni. Hagyjuk el a régit, ugysem igen boldogított. Hát ha jobbat ad isten az új alatt.

Igénytelen egyes véleményünk tehát oda megy ki: „miszerint a mint az unio által hazai összes viszonyink változás alá jönek, egész Erdély ugyszólván új arcot öltend, regenerálódik; ugy kétségkívül a királyföldi állapotoknak is, és pedig t. hozási intézkedés útján, az önök és mi közbejövésünkkel rendszertenni, az időben a szabadság mai fogalmaihoz idomíthatni, a válaszfalaknak ledölni, az igazságtalan 's közjellelens kiváltságoknak megszűnni, szóval a magyar birodalom egyik polgárának a másikhoz hasonlóvá lenni. Mert csak politikai egyenlőség 's közszabadság az, melly az országok nyugalmát, erejét és föntállását, a népek jólétét és békeességét biztosítja. Csak szabadelvű institutiók által lesznek a birodalmak nagygyá, dicsővé. 'S mi isten után idetörekünk.

Az első m. festészeti akademiát gyámolító társulat részéről van szerencsém következőket jelenteni. 1. Még múlt évi novemberben lön bejelentve: Hon t vármegyének részvény alapítványa 66 p gó fttal három egymásutáni évre, mi köszönettel fogadtattok; legközelebb Ar ad városa évenkénti 20 p gó fttal ajánlott, B á c s vármegye pedig 4 p gó fttal ajándékokat küldött be pénztárunkba; mindezekért köszönetet szavazunk a nyilvánosság előtt. 2. A 6 olajfestvényre förtendő s o r s h u z á s, mellyre eddig 635 pft jött be 15 pftnyi költség mellett, f. é. június 4kén d. e. 11 órakor menendvéghhez a társulati választvány jelenlétében a festészeti akadémia szállításán. Addigis s o r s j e g y e k 1 pftjával k a p h a t ó k M a r a s z t o n i Jakab fest. akad. tulajdonosnál és a nemz. M u z e u m k a p u s á n á l. — 3. Rimelyi Mihály főpát 5 db sorsjegyet a társulat javára viszszaajándékozván, az köszönettel vételt. 4. A föntmaradó sorsjegyekkel (összesen 1600 db volt megállapítva) a társulat saját javára fog játszani. Költ Pesten, az april 4én tartott választványi ülésből 1848. Ney Ferencz, társ. id. titkár.

Gyakorlati német-magyar nyelvtan nép- és ipartanodák számára, 2ik tanfolyam.

Azon részét következtében, melly a közönség gyakorlati nyelvtan első és második kiadását fogadja, miután azokból rövid idő alatt több ezer példány elkelt, a szóképzés és szókötés szabályait is hasonló gyakorlati módon össze-szedtem, és könnyebbittem em.

Ezen új tanfolyamban megkísértém a tanításra általánosan legcélszerűbb és legjobbnak tapasztalt gyakorlati módon a szókötés és szóképzés, továbbá a helyesírás, határozott, határozatlan, és rendhagyó igék bonyolódottsabályait könnyíteni és fölvilágosítani, úgy, hogy azok is tökélyesen megtanulhassák nyelvüket, kiknek kevesebb idejük van a hosszadalmas és többnyire érthetlen tudós szabályokkal vesződni.

E' második tanfolyam, melly az elsőnek foglaltása és kiegészítő része, néhány nap mulva sajtó alá fog kerülni 's első-ságánál fogva nép és ipartanodák számára könnyen megszer-zhetők leend. Samarjay Károly.

Ő fensége az ország nádora főherceg István kegyeskedett a pesti jótékony nőegyesületet aziránt biztossá tenni, hogy azon 1000 pft. mellyekkel boldogult édes atyja a pesti jótékony nőegyesület törekvéseit évenként gyámlalotta, továbbá is ezen egyesületnek a szegények közti kiosztás végett évenként ki-fizettetni fog; valamint már az egyesület ezen kegyes jótéte-ményben a boldogult nádor halála óta folytonosan részesült.

Ő fensége ezen kegyessége tanujele annak, hogy valamint ő fensége az ország igazságos kívánatai kivívása mellett erély-ten magát túlhaladni nem engedte, úgy a felebaráti szeretet, a

szenvedők iránti könyörület mezején 's a nyomornak tettleges enyhítése mellett az elsőséget át nem engedi.

A pesti jótékony nőegyesület azon számos szegények nevében, kik az említett kegyes jótéteményben részesülendnek, ő fenségének szíves halálát szavaz. Soltész Albert, nőegyesületi utonok.

ORSZÁGGYÜLÉS.

April 7én d. e. 9 ór. tartott ker. ülés.

Legelőbb Kliegl folyamodása mutattott be, melly a miniszteriumhoz utasítotték. Baranya kövele pedig Pécs városának emlékiratát nyújtá be, mellyben az illető város bizodal-matszavaz a törv. hozásnak, egyuttal beczikkelyeztetését kéri. — Elkéselt hang! — Ezekután a közlekedési miniszter teendőjéről szóló törv. javaslat fölött ujtatték meg a vita.

Szentiványi K.: Uram! — ugymond — a tanácskozás alá vett tárgy világos. A nemzet miniszteriumától nem várhatja, hogy mint isten semmiből teremsten valamit. Kezében eszközöket kell nyujtanunk. E' tekintetből szóló nemcsak a kívánt sommát, de nagyobbat is örömet megajánl, sőt a kölcsöntől sem iszonyodik, főkép ha productiv vállalatra fordítatik át, mint a' jelent. javaslat által czéloztatik. Ha a' vasut csak 3 pcentet jövedelmezne is, a' nyereség mégis kétségtelen, mert a' nemzet java hatalmasan előmozdítatik. A' közlekedési miniszter bizonyos sommát kíván, mit tőle nem tagadhatni meg, sőt hogy az adminisztráció egyéb ágai se szenvedjenek megakadást, többet is meg kell szavaznunk. Ez elő-zvények után szóló a' vonalok iránt kezdett értekezni. A' pesti-fiumei és szolnokdebreczeni vonalakat kiemeloleg ajánlá: a' vidékiek közül pedig a' miskolczrosnyóit tartá mulhatlanul megépítendőnek. Főlemlité az ott virágzó kereskedést, föl a' a' gömöri vasgyártást, opálbányászatot 'stb.

Olgyay T. Csak az aggodtatá, hogy ha a' vasutakra 10 millió kívántatik, hát még a' többi teendők mennyi költséget fognak igényelni? A' vonalok közül megnevezni egyedül a' pestiumei akarná, mert az egész ország rokon-szenvét, a' többi vonalok iránt — ugymond — határozottan a' jövő törvényhozás.

Pázmándy: Ugy vélekedik, hogy csak az összes adminisztrációra kért költségek iránti tárgy lehet miniszteri kérdés, a' közlekedésre szántak megtagadásával még bizodal-matlanság nem szavazatik. Jelen törvény az országot érdekli, ha nemis a' miniszteriumot, és ép az ország érdekéből szavazandó meg a' 10 millió, ugy, miként a' törv. javaslatban kérélik. Sokan a' papirosoktól félnek, de jelen esetben a' félelem a-laptalan, miután a' papirosok maradandó productiv alapjuk leend. Kölcsöntervet sem nyujthat be most a' miniszterium, mert azt sem tudja még, vajjon maga bocsát é ki papirosokat, vagy valamelly banquierrel egyezkedésrel lép. A' kamat egyik esetben sem határozható meg előlegesen. Más országban is csak a' sommára nézve adnak meghatalmazást. Végül ohajtaná, ha egy vonal se említették meg.

Szentkirályi: Ohajtott volna, hogy a' t. javaslat ne terjesztessék a' ház elé, mivel a' törvénynek csak ingre-susa áll tisztán, és mert a' miniszterek egyike miniszteriális kérdéssé tev. Illy helyzetben a' t. javaslatot elfogadni 's elvetni egyiránt bajos, mert a' miniszteri változás most volna legveszélyesb. Az 1836: 25, eltörlését szükségesnek tartja, mert épségbentartandó azon elv, hogy minden egyes vasutvonlra külön adassék az orsz. gyűlés által engedély, és hogy a' státus maga építhessen vasutakat. Ennyit alapnak tart, a' javaslat többi része még nem érett meg. Ezek megjegyzései után némi módosításokat ajánlott, majd végül a' miniszteriumot figyelmezteté, hogy az ellenvéleményt tünni korán tanulja meg. Egyébiránt megszavazza a' tíz milliót.

Még néhány szó emelkedett többnyire módosítást aján-ló a' t. javaslat irányában. Mikre Szécheny köv, válaszolt: Miután felelősségéről volt szó, mi egyedül szemlélyen vonatkozik, válaszolnia kell. Ha jövő orsz. gyűlésen kérdeni fogják, miért nem csinált többet, azt mondandja, mert eszközt nem ad-tak kezébe: de ha minden argumentumtól nem hozott javas-lata védelmére, akkor felelős leend maga előtt. Előtte Ma-gyarország fölvirágoztatása van kérdésül 's meggyőződése szerint, ha valamely ország financiaja jó lábón áll, akkor minden kedvezőleg halad elő. Némelyek általános budgetet kívánnak. Majd előfordul az is máskor, melly alkalmasint 100 millióra fog rugni, mert ha esatát akarunk nyerni, minden factort mozgásba kell hoznunk. Szerinte ha belátása nyomán nem működhetik, ha kezeit előre megkötik, és még is kívánnak valamit, olly felelősséget háritnak reá, mellyet elválni lehetetlen. Pénz nélkül mit csináljon? A' tegnapi viták még a' kedvet is jól lehangolák. Pestmegye egyik kövele azt mondja: kár volt illy alakban terjeszteni elő a' javaslatot, 's abból mi-nisteri kérdést csinálni, mert ezek ellentétben vannak. Ha az ember sikert akar, bizony kissé neki tüzesül, ó legalább main-denkitől eltűnni a' hevet, ha látja, hogy igaz van. Ó javaslatát miniszteri kérdésül nem tev. de ki kelle mondania, hogy hi-vatalát tétlenül nem viselheti. — A' financiaihoz szabad kéz szükséges, hogy a' hazában a' rend meg ne bomoljék — A' dolog főtengele az, hogy bizonyos somma előteremtésére

hatalmaztassék föl az összes ministerium. Csupán vasutakra kell 10 millió, hogy confusio ne legyen, hogy átalakulásunk biztosítsassék. E' transzennalis állapotban a' kenyérvészettek foglatosság nélkül nem hagyhatók. De ha eszközt nem ad-nak kezébe, tőle esudákat ne várjanak; ő pedig dolgoztatni a-karna a' gyárakban, dolgoztatni ásóvalkapával 'sat. Némelly módosításokat elfogadni ajánlkozik, különösen, hogy a' vas-utakra 8, a' vízszabályzásra pedig 2 millió fordítandó legyen.

A' törvényjavaslat el is fogadtattok.

Rónay a' catholicusok petícióját nyujtja be, melly De-ák indítványára conferentiába vitetett, hol azonban a' többség máskorra halasztandónak véleményezé a' hosszús tanácsko-zást igénylő ügyet.

Házmán Buda város azon kívánságát jelenté, hogy a' két főváros egyesíttessék. A' kívánat sürgölése belügyminis-terhez utasítottok. —

Fölvastattak a' József nádor érdemeiről és István ná-dorrá választásáról szóló törvényczikkelyek. Ezután határozatilag magyarátattok az 1844: 11 az országgyűlési szállaso-kat illetőleg.

A' Jászkerületet ujkövelei bemutattatának. —

A' kerületi ülésben bevégzett tárgyak rögtön országos ülésbe vitettek át, hol szokás szerint egyszerű maradonnal elfogadtatának. —

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Párizs, april 19. Ha az ideig-lenes kormány első lépésében irtózott a' nemzeti gyűlés jo-gaiba avatkozni, megtanította most az idő 's körülmények rohama minden habozást félretenni. Valóságos dictátorságot gyakorol, törvényeket változtat, adót töröl és ujt hoz be. Eleinte a' tanács szétesztatását kizárólag a' nemzeti gyűlés-nek hagyta fen, később egyes bírák fölfüggesztésével tetteg kérdésbe hozta, 's végre a' köztársasági szerkezettel meg nem egyeztetetőknek nyilatkoztatta. Mondatott a' J. des Dé-bats-t a' kormány megnyerte, hanem ezen eljárás a' régi mi-niszteriális lap nyilván rosszalja. Nagyobb tetszéssel fog fogadtatni azon csapás, mellyel a' kormány most a' városi adóra czéloz. Azon tekintetből, hogy a' nép táplálása a' köztársaság első gondjai közt tartozik 's hogy legfontosabb olly élel-mi szereknek árát kissebbíteni, mellyek a' munkások phisi-kai erejének nagyobbítására szolgálnak, határozza: Párizsban az octroitartozás fölfüggesztetik a' vágómarhánál, és ennek helyébe lép fokozatos adó a' tulajdonra és lakókra, kik 800 frankos 's 'szept tulhaladó lakásokat bírnak, adó a' luxus kocsi-kra, kutyákra és házi cselédekre, ha egy család egynél többet tartana. Ezen rendszabály nemsokára a' megyékre is kiter-jesztetik. Az ital-adó megmarad, de miután az a' különböző minőséget nem egyaránt terheli, a' munkások borától 100 proc. kamat, italtól pedig 5—6 proc. fizettetik, tehát legrövi-debb idő alatt ebben is új határozat ígértetik, mellyben az a-ránylagos egyenlőségi elv fog alapul szolgálni, hogy a' munkások egészséges és erős italt nyerjenek, minél a' hamisítás nem legkeményebben fog megtiltatni.

Holnapra van hirdetve a' zászló osztogatás testvériség végett, vagy is a' népnek kibékülése a' katonasággal. Minden-féle hivatal elsőtlől utolsóig ezen ünnepélynél megjelenik. Még a' zászló osztogatás tart. percenkint fog egy ágyu ellövetni, azután szemle fog tartatni.

A' toulousei fegyvertár parancsnoka fölszóllítottatott 450 ágyu azonnali elküldésére Caliber és Bourgesbe.

A' megyék kizárólag nem fogadják el a' főváros indit-ványait. A' marseillei választó lajstromon a' nemzeti gyűlés-re Thiers és Berryer nevei állanak, Lamartine mellett, fölül. Thiers ollyannak festetik, mint ki a' köztársaság épületének új fölépítését vezesse, mint az ország egyik fő képessége kor-mányzasi, pénzügyi, diplomatikai, tengerészeti, és hadügyi tekintetben. Párizsban a' kijelöltek formaszertint katheki-záltaknak. (Folyt. köv.)

NÉMETORSZÁG. A' német szövetség jelölt fejei-ként emlegettetnek Berlinben: a' badeni nagy herceg, a' würt-tembergi király, 's a' bajorok királya. — Az orosz hadsereg néhány mértföld távolságra a' német határoktól megállapo-dott azon számos szökések miatt, mik a' seregben napi renden vagynak. A' muszka czár ő felsége az újabb párizsi, bécsi 's né-metországi hírekre annyira megijedt, hogy minden hadi ké-születeket abban hagyatni rendelé, anélkül is a' világtapasztalatok hibáivalóknak mutatják azokat. Ő felsége is hinni kez-di már, hogy a' nép szava isten szava.

Bécs april 10kén. A' velencei köztársaság ellen műkö-dő osztrák hadsereg vezére gr. Nugent Isonzot állépte 's Velen-cze elleni hadjáratát megkezdette, mihelyt Nugent hadsergeit d' Aspre b. 2ik táborstestével egyesítendi, azonnal remélni lehet, hogy a' háboru élesebb színben fog mutatkozni. — A' sardi-niai királynak Ausztria elleni hadüzenetét az angol kormány nem csak rosszalja, de kövele által ki is jelenteté, miképp azon esetben, ha savvoyei tartomány, vagy Genua magát a' turini hatalomtól függetleníteni megkísértené, e' kísérlet ellen Ang-lia legkevesebbet sem cselekednék.

Triest april 18. Végre az isonzo sereg is elkezdett munkálkodni. A' felkelők Visconál egy előcsapatot megtámadtak, abból hét vagy nyolc embert megöltek, és a' katonák e' miatt előnyomulni kívántak, — hogy az elesett pártáikat megbosszulják. Egy határőr ezred Viscohoz ment, nagy ellenállásra talált, végre még is győzött. A' felkelők szaladni kezdtek, de előbb a' nevezett helységet 's még többeket is fölggyújtottak. A' mi seregünk most beljebb vonul, mit már rég kellett volna neki tenni, a' helyett, hogy parti faluinkat égettesse. Ezen pillanatban mondatik, hogy egy sebes futár által hozott hír szerint Palma bevételét. Az utóbbi napok ha elődöntök nem is, de nyomatékosak lesznek. Velenczéből tudósítást nem kapunk.

OLASZORSZÁG. Nápolyban ap. 4én nagy zavarok voltak, a' nép hangosan nyilatkozta a' kívánatit, az elkeseredés a' végsőig ment 's a' király tekintélye csak névben élt; párizsi lapok szerint is megállapítatik ezen hír, a' turiniak nyomán pedig a' zendülés összeütközésére is erőltette az erőket.

Nápolyból, 8dik aprilban kelt levelek jelentik: hogy a' király egy pompás proclamatióban Lombardiába ujszegélyküldést megenged, — tehát majdnem épen azon pillanatban, melyben ellenkező i-géretét adni látszott Angliának. Egy april 15ikről Livornói levél szerint ismét 600 főnyi nápolyi csapat oda érzelt. Négy nappal ezelőtt egy nápolyi csapat Livornoból Modena ellen vonult. A' római leveleknek tartalma a' növekedő pénzülség (olly rossz, mit Majlandban is érezni látszanak). A' papi javakra kölcsön indítványoztatott; azonban naponkint növekedik azok száma, kik azt a' papoktól elvenni akarják.

Velencei haditudósítások april 12kéről. Walmoden tábornok fölsőbbparancskövetkeztében letételt. Veronában a' főparancsnokságot Woyna vette át. — 11kén a' veronai csapatnak egy napi parancs olvastatott fel, melyben a' Mincio vonal oltalmazása ajánlatik. Állítatik hogy már két felhatalmazott küldetett Bécsből az olasz kérdések békes utoni kiegyenlítésére. Legnago 10kén mag az ausztriaiak kezében

volt. Parmában a' kormányzósg leköszönt, és csak addig marad fön, még ideiglenes kormány ki nem lesz nevezve. A' parmai status Károly Albert védelme alatt áll; a' parmai herceg leköszönt vagy kényszerített leköszönni. A' sziciliaiak csakugyan Ferdinándnak egyik fiát kéri királyokul.

A' velencei 17iki hivatalos jelentés szerint: a' magyaroknak Veronában nincs nagy kedvök harcolni Olaszhoz ellen, nagyobb ütközet nem történhetik, miután az olasz csapatok szétoszlatták. Sarcabidnál Tirolban 600 osztrák és arcioni csapatja megütköztek. Amazok Toblino várba visszahúzták magokat, hol most bezárva vannak.

Verona, april 19. Peschieránál tegnap néhány álgulövés váltatott, és a' piemontiak az ottani várparancsnokot Rath bárót fölszóltították a' vár átadására. Ma érkezett hírek nyomán Ferrarában az osztrákok hatalmában van mig mindig a' fellegvár. Mig éllemi szerők lesz, addig csak tarthatják magokat a' pápaiak ellenébe. Legnago és Mantua közti közlekedést néhány önkényes csoport ismét elzárta.

51ik szám.

É R T E S Í T Ó.

1848.

Gyógyszertár eladandó.

Egy gyógyszertár nem messze Pestől, a' legjobb állapotban 's üzletben, igen kedvező föltételek mellett eladó. Bérmentesített levelekre bővebb felvilágosítást vehetni e' tárgyban Leyritz Frideriknél. Pest april 20án 1848. 2—3

Hirdetvény.

Buda főváros hatósága részéről ezennel közhírré tétetik: hogy e' város kebelében mai naptól kezdve bárány-, juh-, ürü-, borjú és marhahúst szabad lesz mindenkinek, a' kijelölendő helyeken és megállapítandó rendőri szabályok mellett árszabás nélkül kivágni.

Kelt Budán, 1848. évi april hó 18. tartott közgyűlésből. Öffner Ferenc s. k. polgármester. Brandtweiner János hely. főjegyző. 3—3

Hirdetvény.

Itt Pesten ezentúl a' Leopold-városban, minden csütörtökön, a' váci úton, az újépület, és sétater tájékaín;

Ugy szinte Teréz-városban, minden hétfőn a' Nagymező utcában, István, és Hermina téreken külön hetivásárok fognak tartatni. Kelt Pesten az 1848ik évi april 12kén tartott tanácsülésből. A' városi tanács által. 3—3

Gőzhajózási hirdetvény.

Az első cs. kir. szabad gőzhajó-társaság részvényeseinek folyó évi april 12én tartott közgyűlésében elhatároztatott, miként a' lefolyt üzletév tiszta nyereségyéből mindegyik 500 pftos részvényre 23 pft fölüosztalék fizetetik, kivéve azon 9 emissiót, mely az 1846dik évi martius 20kai közgyűlési határozat folytán 1848iki martius 1sójétől fogva vesznek részt a' társaság nyeresége vagy veszteségében.

E' szerint a' részvényes urak az 1848iki martiusra eső egy egész részvényre 35 frt 30 krt. egy fél részvényre 17 frt 45 krt. azok pedig, kik már a' szokott 5 százalói fizetést 12 frt 30 krral megkapták, a' hátralevő részt egy egész részvényre 23 frtot egy fél részvényre 11 frt 30 krt.

a' kezőknél levő szelvények magokkali hozása mellett, Bécsben a' középponti hivatalban, vagy az ügyvivősegeknél Pesten, Pozsonyban vagy Linczen méltóztassanak fölvenni. 3—3

Csődület erdési állomásra.

Kassa sz. kir. város erdei hivatalánál egy erdési 200 pft. évi fizetés 12 öl tüzi fa, 20 pozsonyi méro gabona, szabad lakás, és egy lótar-tással ellátott állomás megüresedvén, ennekbe-töltésére folyó évi junius hó 27dik napjára eső-

ület nyitattott, mely végből az ezen hivatalt elnyerni kívánók fölhivatnak, hogy szükséges kel-lékekkel, és e' részbeni jártasságukat igazoló bi-zonyítványokkal ellátott folyamodványukat a' város t. tanácsának a' kitett határidőig beadni igyekezzenek. Kelt Kassán mártius 20án 1848. évben. 2—3

Tanszékre pályázat-hirdetés.

Ó cs. 's apost. kir. Felsége kegyelmesen meg-hagyni méltóztatott: hogy a' pozsonyi főtanodá-ban a' természeti jogtan Kolbay Mátyás ált l a' bányajogtan további megtartása mellett, adas-sék elő; az álladalomtan és magyar közjogtan

székére pedig pályázat hirdettessék. Miről az il-letők azzal értesítettek: hogy az említett tan-székre, a' magyar királyi tudományegyetem jog-kara előtt tartandó pályázás hatánapja, folyó eszt. october 5kére tüzetett ki. Pesten mart. 23án 1848. Szoblahói Palma Elek, egyetemi tanács jegyző. 1—3

Hirdetvény.

A' nagyméltóságú magyar királyi udvari kincstár tanácsának kegyes rendeleténél fogva, a' Tiszán inneni királyi koronai szabados kerület tanácsa részéről közhírré tétetik: hogy, a' most érintett kerülethez tartozó következő javadalmak u. m. Ó-Kanizsa, Zenta, Ada, Ó-Becse és szent Tamás, m. városokban, ugy Martonyos, Moholy, Petrovosszello 's Turia helységekben nemkülönböztetve Adorjánon, az ókanizsai 's zentai csar-dákban, a' bor- 's pályinka kimérés, az ókaniz-sai vásári helypénz szedési, Martonyoson, ó-Kanizsán, Zentán, Adán, Moholyon, Petrovosszel-lon, Földváron, Turian és szent Tamáson a' hus-mérés, ó-Kanizsán, Zentán, Adán, Moholyon, ó-Becsen, Földváron, Turian és szent Tamáson az úgynevezett korona vagyis őszi hónapokbani ürü vágási, 's kimérés, Martonos, ó Kanizsa, Zenta, Ada, Moholy, Petrovosszello, ó-Becse 's Földvár határaitban a' tiszai, Földvár, Turia és szent Tamás határaitban a' Ferencz esator-

nai, az ó-kanizsai, zentai, 's petrovosszelloi ha-tárokban a' tóhalászati, valamint az egész kerü-lethez sörmérési jogok, 's a' 2200 □ számított 252 lánzból álló kerületi szállás folyó 1848dik évi november hó 1ső napjától kezdét veendő 3 egymásutáni évekre, az ó-kanizsai, zentai, adai, 's ó-becsei vásárokbani italmérésijog pedig egy évre, ugyancsak folyó évi junius 11én ó-Becse, m. városában a' kerületi tanácsházban reggeli ó-rákban tartandó nyilvános árverés útján hasz-onbérbe fognak kiadni.

Mindazok tehát, kik a' fentebb elősorolt ja-vadalmak kibérlendése iránt tartandó árverés-ben részesülni kívánnak, köt lesek leendnek va-gyonaik állapotát hi-elesen bemutatni, 's a' ki-bérleni kívánt javadalmakhoz arányzott bánat-pényt előre letenni.

A' többi föltételek a' kerületi jegyzői hiva-talban eleve is megtekinthetők. A' Tiszán inneni királyi koronai és szabados kerületek 1848dik évi februárius 28dik napján Ó-Becse m. városá-ban tartott tanács üléséből. 1—3

Trattner és Károlyinál

Pesten, megjelentek az

1848ki Országgyűlési

TÖRVÉNY-CZIKKELVEK

második kiadás, finom papíron 30 kr., nyomtatópap. 20 kr. p. g. ben. Több Függelékkel: Határozatok:

- 1) A' királyi városok szavazatáról.
- 2) Országgyűlési szállásokról
- 3) A' 1848. 9. törvényczikkely értelmezése arról: mi urbéri?
- 4) Névsora azon országos választványnak, mely 1848. mart. 14. Bécsbe fölirással ó felségéhez fölküldetett.
- 5) Nyilatkozata az országos rendeknek a' felelős miniszteriumról.
- 6) Miniszterek. — 7) Miniszteri rendelet a' népgyűlésekről

A' gőzösök in-dulásai Pestről.

1848dik évi majus 1jétől kezdve.

Pestről Bécsig naponkint reggeli 6 óraker, kapcsolatban Győrrel.

- „ Orsovára minden vasárnap reggeli 5 óraker, Galacz és Konstantiná-polylyali kapcsolatban az oláh részen, és majus 7 és 21dikén Odessával.
- „ minden csütörtökön reggeli 5 óraker (minden 14 napokban egyesül Galacz és Konstantinápolylyal a' török részen.)

E' gőzösök megérkeznek Orsováról minden vasárnap reggeli 4 óraker, és minden csütörtökön délutáni órákban.

- „ Tittelig minden kedden és pénteken reggeli 5 óraker, le és fölfelé
- „ Eszéken át; a' kedden induló gőzös Szegeddel kapcsolatban áll.

E' gőzösök minden vasárnap és szerdán délutáni órákban Tittelből megérkeznek.

Vontatóhajók indulásai.

Pestről Bécsbe minden hétfőn és csütörtökön elindulnak; és minden szerdán és szombaton megérkeznek.

- „ Orsovába minden kedden elindul, és minden szerdán megérkezik.

Pesten; majus 1jén 1848.

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság főgynöksége. 1—0

A' gőzösök já-rása a' Tiszán.

1848ik évi majus 1jétől kezdve.

Szolnokról Szegedre, Tittelbe és Zimonyba Pesttel kapcsolatban minden

- „ „ kedden reggel.
- „ Szegedre minden szerdán és szombaton reggel
- „ Szegedről Szolnokba minden hétfőn, csütörtökön és szombaton reggel.
- „ Zimonyba minden szerdán reggel.

Zimonybul Tittelbe, Szegedre és Szolokra minden csütörtökön. Minden kedden indul egy vontatógőzös Szegedről Zimonyba, és minden pénteken Zimonybul Szegedre.

Pest, majus 1jén 1848.

1—0

A' budai 's pesti jótékony nőegyletek által fentartott szemhályog-gyógyintézet Lippay tanár 's orvos ur kormányzása alatt f. e. april 1jén megnyilt.

Árverési hirdetvény.

A' nagym. gu magyar kir. udv. kamara jó-váhagyásából közhírré tétetik, miszerint 1848. eszt. majus 8kán (nyolczadikán) Miskolczon a' kir. kor. uradalmi kormányzó i-lyben tartandó árverés útján következő haszonvételek fognak bérbe adatni, jelesül:

- 1) a' sajó-petri koresma és mészárszék;
- 2) a' mező-kövesdi kisebb koresmák 1848. eszt. november 1ső napjától számítandó 6 esztendőre;
- 3) a' diósgyőri kisebb koresmák;
- 4) a' felső-győri kisebb koresmák 1848. eszt. november 1ső napjától számítandó 3 eszt.
- 5) a' parasznai koresma;
- 6) a' miskolczi serházban gyakorlandó ser és pályinka-mérés;
- 7) a' miskolczi nagy serház;
- 8) a' mező-keresztési pályinkaház és koresma;
- 9) a' diósgyőri furdóház; végre
- 10) Csaba helységben létező 17 hold kuzoriza-földek 1848. eszt. november 1ső napjától számítandó 6 esztendőre.

Az árverésben részt venni kívánók szüksé-ges bánatpénzzel 's kellő biztosítékkal elegendő-gy ellátva hivatalosak; kik az árverési fölté-teletek a' diósgyőri kormányzó irodában eleve s megtekinthetik. 3—3